

MLADÁ FRONTA a.s.

CZK/EUR • 27,045 / +0,010 Kč
CZK/USD • 24,933 / -0,054 Kč
PX • 879,32 / +0,85 %
EUROSTOXX 50 • 2996,39 / +0,75 %
ZLATO • 1237,58 \$ / +0,46 %

KOMENTÁŘ: ŠPATNÉ HLEDÁNÍ SPRÁVNÉ CENY / str. 16

Jsme děti komunismu

Polský novinář Paweł Smoleński hovoří o situaci na Blízkém východě a příčinách odporu k uprchlíkům v Polsku a Česku.

ROZHOVOR
str. 14 – 15

Ukrajina propásla šanci

Z původně široké proevropské vládní koalice s několika zahraničními odborníky zbyla v Kyjevě karikatura.

TÉMA
str. 12 – 13

Krátce

Babiš získá páku na zdravotní pojišťovny

Všechny účty s penězi ze zdravotního pojištění převezme ČNB a ministerstvo financí získá možnost zasahovat majitelům účtů do platebních operací. **str. 2**

Komárkův stratég jde do vlastního byznysu

Tvůrce velkých obchodů skupiny KKCG Milošlav Vyhnaš se pustil do vlastního podnikání. Od Karla Komárka si „odnesl“ společnosti BPI a Bauer Technics. **str. 6**

Semler skupuje akcie CME

Zámořský aktivistický investor Eric Semler přikoupil akcie mateřské firmy televize Nova. **str. 8**

Trump a Clintonová obstáli v superúterý

USA mají za sebou největší den prezidentských primárek. Role favoritů v takzvaném superúterý potvrdili Hillary Clintonová a Donald Trump. **str. 10**

twitter.com/e15news

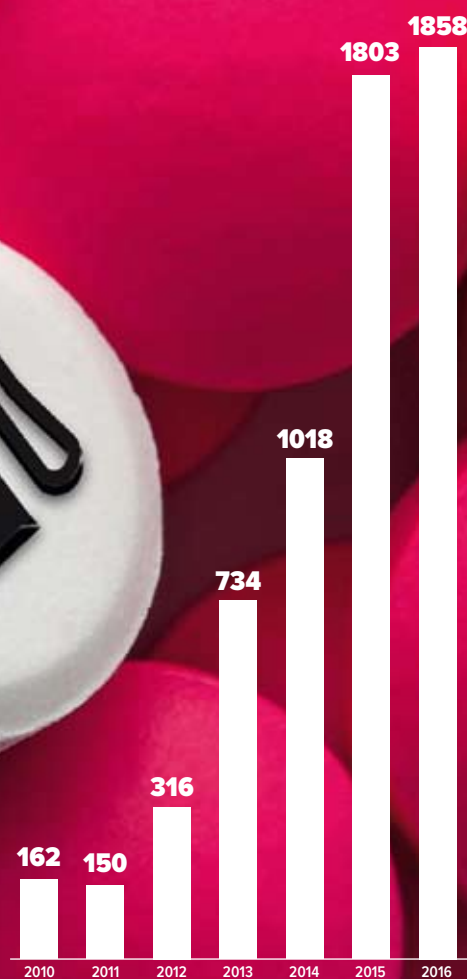
MIROSLAV KALOUSEK:

Komunisté v KSČM, ČSSD, ANO a KDU-ČSL přejmenovali 17. listopad. Polistopadové symboly kácejí tak rychle, jako zavádějí represe a šmírování.

Léky na benzinkách

Koupit kinedryl, paralen či nurofen u čerpací stanice nebo v obchodě na nádraží je stále běžnější. Léky mimo lékárny vede už 1858 prodejců a jejich počet strmě roste. V Česku je přitom 2631 lékáren a výdején léků.

Registrovaní prodejci vyhrazených léčiv

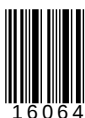

Státní ústav vloni kontroloval jen necelých pět procent prodejců léčiv. Pětina nevyhověla.

BYZNYS / str. 4

Pramen SÚKL

Kováč ET5

9 771803 454307 16064

Zápisník
Jana Šindeláře

Do Velimi

Na hlavním nádraží v Praze se před pár dny křtila velkoryse zpracovaná kniha Vysokorychlostní železnice a nekonvenční dopravní systémy autorů Antonína Blažka, Jiřího Kořínka a Františka Palíka. Hned v úvodu je zmíněno, jak se v Evropě budují tisíce kilometrů nových vysokorychlostních tratí a že jde tedy o budoucnost železnice. K tomu lze smutně podotknout, že česká železnice žádnou vysokorychlostní budoucnost nemá, neboť nikdo pro ni zatím přes řadu velkoušých prohlášení významněji nehnul prstem. A není to jen vina politiků a strategiů na správě železnic.

V českých zemích si obecně raději hýčkáme zastaralé lokálky, které se při troše štěstí plouží krajinou až padesátikilometrovou rychlostí. Jsou romantické, roztomilé a vzbuzují nostalgie. A čerta záleží na tom, že jezdí prázdné. Nedej bože, aby se snad někde objevil nápad na jejich zrušení. Tu se vzedme vlna odporu, podepisují se petice, starostové píší do parlamentu a přepřava jednoho železničáře na šichtu se překřtí na nezbytnou dopravní obslužnost. Stejná vlna odporu se pak zvedá, když se ukáže, že by někde mohla za desítky let vést rychlotrať. To se zase naopak proti železnici brojí. Ano, jsme národ milovníků železnice, ale jen té naší rakousko-uherské. Ale v Zápisníku není ve zvyku končit pesimisticky. Jednu rychlotrať přece jenom máme. Je jí zkušební okruh u Velimi. Tam se můžeme na tu cizí železniční budoucnost chodit alespoň dívat.

Protagonisté dne

Miloš ZEMAN
ČESKÝ PREZIDENT

Jeho kancelář se má podle soudu omluvit za prezidentovy výroky, podle nichž Ferdinand Peroutka napsal článek Hitler je gentleman.
str. 3

Vladimír TOŠOVSKÝ
ŠÉF ČEPS

Provozovateli přenosové soustavy loni meziročně vzrostl zisk před zdaněním o více než polovinu na dvě miliardy korun.
str. 5

Marco RUBIO
KANDIDÁT NA PREZIDENTA USA

Byť zaznamenal první vítězství v primárkách, volební superútery potvrdilo, že do ligy předních kandidátů nepatří.
str. 10

KRITIZOVANÁ ZMĚNA. Ministři financí Andreji Babišovi (ANO) opozice vyčítá i to, že peníze na zdravotní pojistné nebudou nadále sloužit jen na poskytování péče, ale také na řízení dluhové služby.

Babiš bude mít páku na zdravotní pojišťovny

■ Opozice považuje novelu rozpočtových pravidel za rizikovou. Údajně prohloubí střet zájmů ministra financí.

Adéla Čabanová, Pavel Otto

Všechny účty s penězi ze zdravotního pojištění napříště převezme Česká národní banka a ministerstvo financí získá možnost zasahovat majitelům účtů do platebních operací. Počítá s tím vládní novela rozpočtových pravidel, kterou v závěrečném čtení schválila Poslanecká sněmovna. Z předlohy vypadl návrh, aby zdravotní pojišťovny převedly do ČNB také účty s penězi z komerčních činností, například prodeje cestovního pojištění.

Kvůli možnému prohloubení střetu zájmů šéfa státní pokladny Andreje Babiše (ANO), který podniká i ve zdravotnictví, změnu kritizuje opozice. „Ministr získá ještě větší moc,“ prohlásil Petr Bendl (ODS).

Předseda TOP 09 Miroslav Kalousek napadá to, že peníze

na zdravotní pojistné nebudou sloužit pouze na poskytování péče, ale i na řízení dluhové služby.

Další argument přidal Kalousekův stranický kolega Jiří Skalický. „Když se ministerstvo financí rozhodne, tak bez

tví požaduje víc peněz, žádá zvýšení přísunu peněz ze státního rozpočtu. „Peníze zůstanou ve vlastnictví pojišťoven a nehrozí, že by je nemohly použít na úhradu péče,“ tvrdí.

Zdravotní pojišťovny většinou vnímají opatření jako krok ke státnímu zdravotnictví, vyčlenění účtů z komerčních činností podle nich nic neřeší. „Problém, před kterým jsme varovali, zůstává – přijdeme o peníze ve fondu prevence tvořené dosud z úroků na bankovních vkladech. Což je přibližně jedna třetina fondu prevence, ze kterého přispíváme klientům na podporu zdravého životního stylu a předcházení nemocí,“ uvedl generální ředitel Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra David Kostka.

Novela rozpočtových pravidel rozšiřuje okruh peněz, které musí mít v rámci státní pokladny kraje, obce, vysoké školy a veřejné výzkumné instituce. Do ČNB si převede účty i Správa železniční dopravní cesty. Podřízením účtů dalších institucí státní pokladně chce vláda zmírnit růst státního dluhu i snížit výdaje na úroky z tohoto dluhu.

Na účtech
zdravotních pojišťoven
by letos podle nynějších
odhadů mohlo skončit

252

miliard korun.

jakýchkoli podmínek či omezení může nařídít pojišťovnám, aby omezily platby nebo prodloužily termíny splatnosti pro jakékoli zdravotnické zařízení v republice,“ řekl.

Babiš výhrady odmítl. Připomněl, že stát dotuje systém zdravotního pojištění z více než jedné čtvrtiny a pokaždé, když některá skupina ve zdravotnic-

Rodiny s více dětmi ušetří na dani

■ Daňové zvýhodnění na druhé dítě zřejmě vzroste o stokrát měsíčně. Na třetí a další dítě se zvýší o 300 korun měsíčně.

Změny v daních předpokládá novela zákona o daních z příjmů, kterou schválila sněmovna. Daňové slevy budou platit už od začátku letošního roku. Pro rodiny s jedním dítětem předloha výši slevy nemění. Nyní ji posoudí Senát. Daňové zvýhodnění u jednoho dítěte zůstane podle návrhu na 13 404 korunách ročně. U druhého dítěte stoupne od letošního ledna částka z 15 804 korun na 17 004 korun ročně, u třetího a dalšího dítěte ze 17 004 na 20 604 korun ročně. Poslanci novelu schválili v úpravě rozpočtového výboru tak, aby poplatníci

mohli změny uplatnit za celé zdaňovací období bez ohledu na to, kdy bude norma účinná, tedy zpětně. Původně se předpokládalo, že novela bude schválena už loni s účinností od ledna.

Opoziční občanští demokraté neuspěli s návrhem na zrušení sedmiprocentní solidární daňové přírůžky u lidí s vysokými příjmy. Poslanci neschválili ani další návrh pocházející od občanských demokratů, podle kterého by si všichni živnostníci mohli opět uplatňovat daňové slevy na manželku a dítě.

Jde zejména o podnikatele, kteří využívají výdajové paušály. Koalice o tom sice uvažuje, ale s omezením. Daňové zvýhodnění na děti vzrostlo už od loňského roku, a to u druhého dítěte o 200 korun měsíčně a u třetího a dalšího potomka o 300 korun měsíčně. Zvyšování slev je součástí koaliční dohody. /čtk/

Daňové zvýhodnění u jednoho dítěte zůstane podle návrhu

13 404

korun měsíčně.

Hrad se má omluvit v kauze Peroutka

Obvodní soud pro Prahu 1 nepravomocně rozhodl, že Kancelář prezidenta republiky se musí omluvit Terezii Kaslové za výroky prezidenta Miloše Zemana o jejím dědečkovi, novináři Ferdinandu Peroutkovi. Zeman loni mimo jiné prohlásil, že novinář byl autorem článku Hitler je gentleman. Podle odborníků to není pravda a prezidentské kanceláři se tvrzení nepodařilo doložit. Hrad se proti verdiktu odvolá, podle Zemanova mluvčího může věc skončit až u Ústavního soudu.

Spor o ochranu Peroutkovy osobnosti navazuje na Zemanův projev na konferenci k sedmdesátému výročí osvobození Osvětimi, kde prezident hovořil o selhání intelektuálů v době nástupu nacismu. Peroutkovi přisoudil vedle autorství zmíněného článku také výrok „nemůžeme-li zpívat s anděly, musíme výt s vlky“.

Soud také nařídil text omluvy, který má prezidentská kancelář zaslat Kaslové a vyvěsit na web Hradu do sedmi dnů od právní moci rozsudku. /čtk/ **Více E15.cz**

ŽELEZNIČNÍ GIGANT POKROČIL

Foto: čtk

RAŽBA prvního ze dvou tubusů nejdelšího železničního tunelu v Česku za Plzní je v poslední čtvrtině. Stavba za dvě miliardy korun, která začala loni v únoru a má trvat 22 měsíců, se kvůli podzemní vodě i vyšší brusnosti horniny dostala do mírného skluzu.

Středoevropský fond podpoří inovace

Markéta Žižková

Česko by se mohlo stát součástí Středoevropského fondu fondů, který chce sdružovat země regionu. Figurují v něm ještě Rakousko, Maďarsko, Slovensko a Slovinsko. Fungovat by mohl začít v létě a celkově by v něm mělo být k dispo-

Právě s nedostatkem rizikového kapitálu se středoevropský region potýká. „Vidíme na trhu finanční mezeru právě v pokročilé fázi venture kapitálu, kde působí zatím jeden domácí fond,“ popsala Horáková situaci v Česku. Z chystaného fondu by měla profitovat zhruba padesátka men-

ších firem, které nejsou úplně nové a mají potenciál růstu. „Kapitálový vstup bude v řádu jednotek až nízkých desítek milionů korun,“ řekl předseda předsta-

venstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR Karel Havlíček. Překážkou by přitom mohlo být, že na trhu stoupá konkurence a zajímavých firem není tolik. Projekt v Česku prošel mezirezortním připomínkovým řízením, EIF plánuje uzavřít se státy dohodu o financování v červnu. Přistoupení zvažují Chorvatsko a Itálie.

Krátce

Singera láká Rozvojová banka Rady Evropy

Do výběrového řízení na viceguvernéra v CEB, Rozvojové bance Rady Evropy, se přihlásil i guvernéř ČNB Miroslav Singer. Potvrdil to serveru HlídacíPes.org. Singerovi v polovině roku končí v ČNB mandát. /bo/

Stát chce více pomáhat kinematografii

Státní fond kinematografie zřejmě bude pravidelně dostávat peníze ze státního rozpočtu. Mělo by to být 180 až 200 milionů korun ročně. Předpokládá to vládní novela audiovizuálního zákona, kterou schválila sněmovna. Norma též zprůhledňuje filmové pobídky pro zahraniční filmaře.

Pokus odvolat starostu Prahy 11 nevyšel

Opozice v Praze 11 se neúspěšně pokusila odvolat starostu Jiřího Štylera (HPP 11). Návrh podal opoziční zastupitel Petr Hrabák (ČSSD). Zastupitelé městské části k možnému odtržení Jižního Města od Prahy nepřijali žádné usnesení. /čtk/

Prodejci léků skokově přibývá, kontrola nestíhá

MOC PRÁCE. Zatímco v roce 2011 zkontroloval Státní ústav pro kontrolu léčiv skoro 8,7 procenta prodejců, loni to nebyl ani každý dvacátý (4,8 procenta).

■ Prodejci, kteří legálně nabízejí léky mimo lékárny, rychle přibývá. Při kontrolách jich pětina porušila pravidla.

Adéla Čabanová

V Česku je možný prodej mimo lékárny jen u vyhrazených 75 léčiv. Kdo je chce nabízet, musí proškolení prodáváče. Zatímco v roce 2013 bylo takových prodejců registrováno 734, nyní už jich je 1858.

Státní ústav pro kontrolu léčiv loni provedl 86 kontrol prodejců vyhrazených léků a u pětiny z nich našel významnější nebo dokonce závažné nedostatky. Například v sedmi případech léky prodávali nevyškolení lidé. O rok dříve kontroly lékového ústavu přišly na tři takové případy.

Mimo lékárny se mohou prodávat například dezinfekce ran, některé léky na bolest a teplotu nebo takzvané živočišné uhlí.

Takových přípravků se celkem (v lékárnách i mimo ně) prodá zhruba pět milionů krabiček ročně. Prodejci sice nemají a nemohou poskytovat odborné rady, musejí ale vědět, jak s léky zacházet a řádně je evidovat, aby byly dohledatelné třeba v případě závaty v šarži.

Prodej léčiv zavedl v některých svých obchodech řetězec Pont. Důvodem prý není ani tak zisk z těchto přípravků jako strategie, jak si získat věrnost zákazníků. „Prodáváme věci, které zákazníci potřebují jen v určitých příležitostech. Takovým případem jsou třeba deštníky. S prodejem léčiv je to totožné. Díky tomuto přístupu máme loajální zákaznickou základnu,“ říká Pavel Vaníček z firmy, která provozuje prodejny Pont.

Na prodej vyhrazených léků se specializuje firma Medipoint, která zajišťuje servis pro zhruba 400 prodejních míst. „Výsledek roční ostré existence projektu si dovolíme vyhodnotit jako velmi, velmi zdařilý,“ uvedla firma na konci loňského roku.

Česká lékárnická komora sleduje prodej léků mimo lékárny s obavami. I známý paracetamol může mít při špatném užívání následky, při předávkování nebo v kombinaci s alkoholem může dojít k selhání jater. „Krátký kurz prodejce vyhrazených léčiv nemůže nahradit obsáhlé zdravotnické vzdělání,“ říká viceprezident komory Aleš Krebs. „Pravidelně řeším případy, kdy pacient požaduje nějaký přípravek, který se buď pro léčbu jeho nemoci nehodí, nebo mu dokonce může způsobit obtíže,“ říká.

Lékový ústav se snaží zvyšovat počty kontrol prodejců. Jak upozornil odborný server Apatykář, tento trend není zdaleka tak rychlý jako tempo, kterým přibývá dotčených prodejců. „Bohužel nejsme schopni kopírovat nárůst počtu těchto subjektů, a to z kapacitních důvodů,“ potvrzuje mluvčí SÚKL Lucie Šustková. Pokud by mělo kontrol přibývat tak jako prodejců, musel by ústav polevit jinde. Třeba u lékáren a distributorů, což by mohlo mít větší rizika.

České sušené maso zkouší dobýt Německo

■ Společnost Fine Gusto dokázala dostat své výrobky bez éček a konzervantů do velkých řetězců, nyní se chystá na nejnáročnější německý trh.

Dalibor Dostál

Pardubická firma Fine Gusto, která se věnuje zdravé výživě, se po úspěchu na českém trhu soustředí na export. Spolu s německým zastoupením CzechTrade v Düsseldorfu plánuje oslovit německé řetězce.

„S agenturou CzechTrade jsme nedávno navštívili veletrh ISM v Kolíně nad Rýnem. Tam nás seznámili se spoustou zajímavých lidí

a ukázali nám možné cesty rozvoje,“ oceňuje spoluzakladatel firmy David Novák.

Podnikatelé David Novák a Pavel Doležal se soustředili na zdravou výživu od počátku. Svoji krabičkovou stravu Fine Gusto rychle rozšířili o sušené maso. „Je to pouze maso a sůl. Věříme, že odráží trend společnosti, ve které lidé dbají o své zdraví a není jim jedno, čím se stravují,“ říká Doležal.

Průlomem pro ně byl začátek spolupráce se sítí multikín Cinestar. Nyní se sušené maso z Pardubic prodává v sítích drogerií DM, obchodů Tesco, Žabka, Point a také na volném trhu ve vietnamských večerkách nebo ve fitcentrech; na Slovensku hlavně v síti Tesco.

Více na BusinessInfo.cz

Krátce

Kysilka míří do dozorčích rad rozvojových bank

Bývalý šéf České spořitelny Pavel Kysilka by se mohl stát předsedou dozorčích rad České exportní banky a Českomoravské záruční a rozvojové banky, řekl Lidovým novinám ministr financí Andrej Babiš. Zájem potvrdil i Kysilka.

České finance Microsoftu povede Martin Štefík

Finančním ředitelem české pobočky softwarové spo-

lečnosti Microsoft se stal s platností od 1. února Martin Štefík. Ve funkci vystřídal Stefana Mähra, který se posunul na pozici ve střední a východní Evropě. Štefík do české pobočky přichází z ústředí Microsoftu pro střední a východní Evropu, kde působil téměř dva roky jako finanční manažer.

Mzdy zemědělců vzrostou o 3,3 procenta

Největší zaměstnavatelský zemědělský svaz podepsal kolektivní smlouvu s odbory. Mzdové tarify pracovníků od března vzrostou v průměru o 3,3 procenta, nárůst ale není stejný ve všech třídách, řekl předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha. S menším Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů mají odbory smlouvu od poloviny prosince. Podle zprávy o stavu zemědělství činila v roce 2014 průměrná mzda v zemědělství a lesnictví 21 117 korun. /čtk/

Foto: čtk

Foto: ČEPS

ČEPS loni vydělal o polovinu víc

Provozovateli tuzemské přenosové soustavy ČEPS loni meziročně vzrostl zisk před zdaněním o více než polovinu na dvě miliardy korun. Výnosy klesly o sedm procent na 17,62 miliard korun. Vyplývá to z firmou zveřejněných neauditovaných výsledků.

„Výnosy za systémové služby (udržení rovnováhy mezi výrobou a spotřebou elektriny – pozn. red.) byly v loňském roce vyšší kvůli

rostoucí spotřebě elektriny. Podpůrné služby (zajištění dostatku proudu) se snažíme nakupovat s co nejmenšími náklady. K úspoře tu pomohly i snižující se ceny elektriny na velkoobchodním trhu,“ uvedl předseda představenstva ČEPS Vladimír Tošovský.

Pokles výnosů byl způsoben především nižšími finančními výnosy, zejména z nákupu a prodeje cenných papírů. /čtk/

Hudební byznys obohatí nový festival

■ Rozpočet 40 milionů korun řadí přehlídku Metronome mezi jednu z největších v letošní sezoně.

Dušan Kütner

V posledních letech v Česku velkých hudebních festivalů kvůli napnutým rozpočtům i rozmarům počasí spíše ubývalo. Letošní rok ale bude výjimkou. Na mapu největších přehlídek totiž přibude zcela nová aspirující na jednu z hlavních událostí roku – dvoudenní festival Metronome v Praze na Výstavišti v areálu s kapacitou patnáct tisíc diváků. Dopomoci mu k tomu má nadprůměrný rozpočet ve výši čtyřiceti milionů korun umožňující účast kultovního Iggyho Popa či britských Foals.

„Praha si zaslouží hudební událost v podobě velkého festivalu, který propojí atmosféru města s kvalitní a exkluzivní hudební dramaturgií. Máme stabilní zázemí, mnoholeté zkušenosti a dlouhodobý plán až do roku 2023,“ uvedl za pořadatele David Gaydečka, který stojí i za dvanácti ročníky festivalu United Islands of Prague. Ten je ale tradičně na rozdíl od nové akce přístupný bezplatně, zatímco na Me-

tronome budou stát lístky 1200 a 1600 korun. Obě akce se přitom uskuteční ve stejný termín, a to poslední červnový víkend.

Pořadatelé by přitom do budoucna chtěli zvýšit rozpočet Metronomu až na dvojnásobek. Tím by akce aspirovala na jeden z největších hudebních festivalů v Česku.

Některé velké festivaly v Česku ale kvůli finančním potížím naopak skončily. Z mapy tak zmizela například Noc plná hvězd v Třinci, folková Zahrada v Náměšti, metalový Sonisphere či Open Air Festival v Panenském Týnci.

Co nabídne festival Metronom

Iggy Pop (USA)
Foals (Velká Británie)
The Kooks (Velká Británie)
Ivan Král & Jiří Suchý (ČR)
Richar Müller (Slovensko)
J.A.R. (ČR)
Mydy Rabycad (ČR)
Crystal Fighters (Velká Británie + Španělsko)
Ghost of You (ČR)
L'Aupaire (Německo)
Get Your Gun (Dánsko)
Max The Sax (Rakousko)

Foto: profimedia.cz

KMOTR PUNKU. Legenda rocku označovaná za kmotra punku Iggy Pop se po osmi letech vrátí do Prahy. Lidem předvede starší hity i písně z nového alba Post Pop Depression.

A161002612

INZERCE

KOMEDIE

CENTRUM VÝCHODNÍ DRAMATIKY

DIVADLO KOMEDIE KONČÍ

POKUD JSTE JEŠTĚ NEVIDĚLI NAŠE INSCENACE, NEBO POKUD CHCETE VIDĚT NAPOSLEDY, PŘIJĎTE A ROZLUČTE SE S NÁMI A NAŠÍM SOUBOREM.

DERNIÉRY

03/03/2016 **ÚDOLÍ VČEL** / Vladimír Körner

REŽIE → EVA BERGEROVÁ

17/03/2016 **PAST** / Tadeusz Rózewicz

REŽIE → VOJTĚCH ŠTĚPÁNEK

21/03/2016 **DIVOKÉ MASO** / Goran Stefanovski

REŽIE → JAN NOVOTNÝ

22/03/2016 **MEZI NÁMA DOBRÝ** / Dorota Małowska

REŽIE → ONDŘEJ MATAJ

DERNIÉRY

10/04/2016 **ZLOČINY.ŽENY.DOC** / Varvara Fajer

REŽIE → ONDŘEJ MATAJ

11/04/2016 **KORUNOVACE** / Marek Modzelewski

REŽIE → NORBERT RAKOWSKI

BŘEZEN

ÚDOLÍ VČEL / Vladimír Körner

REŽIE → EVA BERGEROVÁ

PAST / Tadeusz Rózewicz

REŽIE → VOJTĚCH ŠTĚPÁNEK

DIVOKÉ MASO / Goran Stefanovski

REŽIE → JAN NOVOTNÝ

MEZI NÁMA DOBRÝ / Dorota Małowska

REŽIE → ONDŘEJ MATAJ

DUBEN

ZLOČINY.ŽENY.DOC / Varvara Fajer

REŽIE → ONDŘEJ MATAJ

KORUNOVACE / Marek Modzelewski

REŽIE → NORBERT RAKOWSKI

13/04/2016 **SMRT ČLOVĚKA VEVRKY** / Małgorzata Sikorska-Miszczuk

REŽIE → ONDŘEJ MATAJ

16/04/2016 **PENIS PRAVDY** / Pavel Göbl

REŽIE → VOJTĚCH ŠTĚPÁNEK

17/04/2016 **NAŠE TŘÍDA** / Tadeusz Ślōbodziānek

REŽIE → JAN NOVOTNÝ

18/04/2016 **MARYŠA** / A. a V. Mrštíkovi

REŽIE → JAN NOVOTNÝ

19/04/2016 **KEBAB** / Gianina Cărbunariu

REŽIE → VOJTĚCH ŠTĚPÁNEK

20/04/2016 **SCÉNÁŘ PRO TŘI NESKUTEČNÉ, ALE EXISTUJÍCÍ HERCE** / Bogusław Schaeffer

REŽIE → GABRIEL GIETZKY

21/04/2016 **TESTOSTERON** / Andrzej Saramonowicz

REŽIE → VOJTĚCH ŠTĚPÁNEK

Investiční stratég KKCG jde za vlastním byznysem

■ Tvůrce velkých obchodů skupiny KKCG Miloslav Vyhnal se pustil do vlastního podnikání. Od Karla Komárka si „odnesl“ společnosti BPI a Bauer Technics.

Daniel Novák

Miliardář Karel Komárek se rozloučil se svým dlouholetým investičním ředitelem Miloslavem Vyhnalem. Architekt významných transakcí typu akvizice cestovní kanceláře Fischer nebo naopak prodeje finanční skupiny Atlantik se na přelomu roku rozloučil a odstartoval nový byznys. Síly spojil se skupinou RSBC investora Roberta Schönfelda.

Byznysmen od Komárka neodešel s prázdnou. „Miloš

si odkoupil společnosti BPI a Bauer Technics, které již nejsou součástí skupiny KKCG a jimž se bude nadále věnovat,“ sdělila deníku E15

mluvčí Komárkova holdingu Dana Dvořáková. Cenu transakce nekomentovala, k obchodu se nevyjádřil ani Vyhnal.

Foto: E15, Anna Vacková

NEODEŠEL S PRÁZDNOU. Miloslav Vyhnal odkoupil za nezveřejněnou cenu společnosti BPI a Bauer Technics, které již nejsou součástí skupiny KKCG. Síly spojil se skupinou RSBC.

V případě BPI získal firmu zaměřenou na odkup nemovitostí v developerských projektech, jejichž majitelé mají problémy se splácením úvěrů. Stejně tak od bank kupuje pohledávky hypotečních dlužníků. Neméně zajímavá je společnost Bauer Technics. Dodává velké investiční celky do zemědělství a potravinářství. Firma má například miliardové zakázky na stavbu obřích farem v Kazachstánu.

Ještě před uzavřením těchto transakcí se Komárek s Vyhnalem již před rokem vypořádali ohledně cestovní kanceláře Fischer. Loni v únoru KKCG od svého nejdelšího investičního šéfa koupila sedmnáctiprocentní podíl, jež jí zbýval k plnému ovládnutí firmy.

Přesto se však cesty Karla Komárka a Miloslava Vyhnyala ještě zcela nerozešly. Oba podnikatelé budou mít

nadále kapitál ve společnosti Medicem, jenž se zabývá biomedicínou, zvláště očními čočkami.

S Schönfeldovou investiční skupinou RSBC již Vyhnal uskutečnil první velkou akvizici. S pomocí soukromých peněz bývalého partnera Penty Martina Kúšika převzali tuzemské nemovitostní portfolio rakouského fondu Conwert.

Do RSBC zamířili ještě další dva investiční manažeři, kteří dříve dělali pro Komárka. Prvním je Roman Knobloch. Několik let se věnoval hlavně správě majetkové účasti KKCG ve strojírenské skupině Vítkovice Machinery Group ovládané velkopodnikatelem Janem Světlíkem. Knobloch však s Komárkem nadále na některých projektech externě spolupracuje. Třetí posilou RSBC od „Komárkovců“ je další investiční manažer Roman Cének.

Praze přibudou lety do Kanady

Praha bude mít od letošního léta výrazně bohatší nabídku přímých letů do Kanady. Aerolinie navýší počet frekvencí z jedné na pět týdně. Zámorské letecké společnosti tak reagují na vyšší poptávku ze strany turistů.

Společnost Air Transat, která od roku 2014 provozuje jednou týdně letní linku mezi Prahou, Torontem a Montrealem, do své sítě přidá jednu týdenní frekvenci. Jedinou linku, která po letu přes oceán v Kanadě přískokem spojí Toronto a Montreal, nově rozdělí na dvě. První let do Toronta je naplánován na konec května, do Montrealu na konec června.

Na trhu se zcela nově objeví i společnost Air Canada Rouge, která je dcerou Air

Canada. Mezi Prahou a Torontem bude létat Boeingem 767 pro 282 cestujících třikrát týdně. Sedačková kapacita na letech mezi Prahou a Torontem tím naroste o více než 140 procent. „Pro cestující z Prahy to mimo jiné znamená větší možnost využít návazných spojení do široké sítě destinací zejména v Kanadě či USA,“ uvedla mluvčí Letiště Praha Marika Janoušková.

Podle ředitele prodejního portálu Letuška.cz Josefa Trejbalu roste v tuzemsku poptávka po letech do Kanady o desítky procent ročně. Je tu ale i jedna komplikace: od poloviny března si budou muset turisté nově pro cestu vyřizovat elektronickou registraci. /sin/

PSG chce dokončit černou stavbu CTP

Rozestavěnou černou stavbu obchodního parku společnosti CTP Invest na okraji Hradce Králové by chtěla dokončit stavební společnost PSG z Otrokovic. Firma začala jednat s hradecskou radnicí, řekl její primátor Zdeněk Fink (Hradecký demokratický klub). PSG je jedním z dodavatelů stavby pro CTP.

Obchodní park začala CTP Invest bez povolení budovat na podzim 2014. Po několika předchozích neúspěšných výzvách úřadů k zastavení stavby práce začátkem března 2015 přerušila. Zatím CTP do stavby investovala 270 milionů korun.

CTPark měl podle původních plánů nabídnout přes

21 tisíc metrů čtverečních pronajimatelné plochy. Celková plocha parku má přes pět hektarů. CTP Invest

dříve uvedla, že do projektu v Hradci Králové chce celkem investovat asi 800 milionů korun. /čtk/

Foto: čtk

PŘÍLIŠ NÁKLADNÉ. Potenciální zisk z nově zaregistrovaných radiofarmak není u komerčních subjektů dostatečný k úplnému samofinancování výzkumu a vývoje nových přípravků.

Foto: ÚJV

Vývoj léčiv pro lepší vyšetření nádorů selhává

■ Česko dohání zbytek Evropy v počtu zařízení pro vyšetření metodou pozitronové emisní tomografie. Teď ale hrozí, že se v Česku omezí vývoj a výroba nových diagnostických látek pro specializované vyšetření pacientů s nádory.

Jan Stuchlík

Diagnostické preparáty pro vyšetření pozitronovou emisní tomografií vyrábějí v Česku dvě firmy, ÚJV Řež, která je dcerou ČEZ, a RadioMedic, který patří Ústavu jaderné fyziky Akademie věd. Obě živí produkce a prodej glukózy značené radioaktivním fluorem, která se používá v naprosté většině vyšetření. Na některá vyšetření mozku či kostí však vhodná není. Neumí třeba lékařům říct, jak konkrétní nádor bude reagovat na následnou léčbu.

To dokážou speciální látky, které se ale v praxi používají jen u zlomku pacientů. Tyto látky musí výrobci registrovat u Státního ústavu pro kontrolu léčiv. To obnáší provedení klinických studií, které stojí pro jeden preparát až dva miliony korun. „Zisk z nově zaregistrovaných radiofarmak není dostatečný ke kom-

pletnému samofinancování výzkumu a vývoje nových přípravků v rámci komerčního subjektu,“ říká Pavel Koranda, předseda České společnosti nukleární medicíny.

TVRDÁ SOUTĚŽ O GLUKÓZU

Firmy si na vývoj nových preparátů musí vydělat prodejem glukózy. Jenže RadioMedic, který je ve vývoji aktivnější, přichází o podíl na trhu. „V minulosti jsme měli tržby 80 milionů korun, loni to bylo už jen 60 milionů korun. Proti ÚJV se v tendrech na dodávky glukózy těžko prosazujeme, protože potřebujeme vyšší marži kvůli pokrytí nákladů na výzkum,“ stěžuje si František Melichar, jeden z jednatelů RadioMediku. Nemocnice a zdravotní pojišťovny přitom tlačí na co nejnižší cenu glukózy. Za posledních osm let zlevnila o 40 procent.

„RadioMedic působí v komerčním prostředí a musí při inovativní činnosti přihlížet k ekonomické situaci i k následnému komerčnímu potenciálu nového radiofarmaka,“ tvrdí Petr Lukáš, šéf Ústavu jaderné fyziky. Samotný ústav má na situaci RadioMediku významný vliv. Firma od něj nakupuje ozařování materiálů pro výrobu glukózy. Melichar tvrdí, že cena za ozaření je příliš vysoká, což RadioMedic sráží v konkurenci s ÚJV. Lukáš namítá, že jeho ústav nesmí

ze zákona prodávat služby komerční firmě za cenu nižší, než jsou náklady. RadioMedic už částečně používá lacinější ozařování u konkurence, ale úplně se od Akademie věd odříznout nemůže.

KONČÍ SPECIÁLNÍ LABORATOŘ

„Hrozí, že RadioMedic skončí. Abychom mohli dál fungovat, potřebovali bychom se v tržbách dostat na 80 až 100 milionů korun za rok. Nebo alespoň dotace na klinické studie,“ říká Melichar. Není přitom jasné, kdo by pak speciální úzkoprofilové přípravky vyvíjel a vyráběl. Nemocnice se zatím snaží

získat od úřadů souhlas, aby si radiofarmaka pro PET mohly připravovat samy. Na rozdíl od firem by na nové přípravky nepotřebovaly drahé klinické studie.

„Pro výzkum v oblasti radiofarmak je zde Ústav jaderné fyziky AV ČR, který je stoprocentním vlastníkem společnosti RadioMedic,“ míní Patrik Špátzal, ředitel divize Radiofarmaka společnosti ÚJV Řež, která sama letos požádala o registraci nového preparátu pro lepší diagnostiku mozku.

Situaci komplikuje také skutečnost, že výzkumníci přijdou o pracoviště pro testování nově vyvíjených radiofarmak na zvířatech. „Laboratoř biologického testování provozujeme více než deset let a to od počátku s významnou každoroční ztrátou. Její činnost skončí na konci roku. Důvody pro toto rozhodnutí jsou dva. Pracoviště tohoto charakteru bývá běžně ve vlastnictví státu a má formu státní výzkumné instituce a počet organizací, které mohou zadávat úkoly a platit za ně, je v této zemi velmi omezený,“ vysvětluje Špátzal z ÚJV Řež.

Jedinou možností, jak zlepšit diagnostiku pacientů bez tuzemského vývoje, je speciální přípravky dovážet. Dovož však má své limity. Látky se musí do těla pacienta dostat jen pár hodin po vyrobení.

Nová účinná radiofarmaka

Speciální radiofarmaka pro vyšetření pomocí pozitronové emisní tomografie, která se v zahraničí běžně používají, jsou popsána v odborné literatuře. Na konkrétní postup jejich přípravy musí každý výrobce přijít sám. V tom spočívá hlavní náplň výzkumné práce. RadioMedic už v Česku získal registraci pro tři diagnostické přípravky. Dva na registraci čekají a u čtvrté má firma hotovou technologii pro preklinické zkoušky. ÚJV Řež má jeden registrovaný preparát a pro dva se snaží získat povolení k prodeji.

Krátce

Central Group hodlá letos prodat 1300 bytů

Developer Central Group plánuje na jaře prodat téměř 600 nových bytů v osmi pražských lokalitách. Mimo jiné jde o byty v projektech Rezidence Park Nikolajka, Rezidence U Muzea, Letňanské zahrady nebo Nad Volynkou v Uhřetěvsi, uvedl předseda představenstva firmy Dušan Kunovský. Celkově chce Central Group letos prodat 1300 bytů.

Diamond Travel končí

Bývalá cestovní kancelář Diamond Travel, která je od konce letošního února v insolvenčním řízení, ukončí činnost. Kancelář, která se specializovala na okružní plavby, je v insolvenčním řízení za poslední měsíce již potřetí. /čtk/

Jablonec se přiblíží Liberci za dva roky

Foto: čtk

Ředitelství silnic a dálnic zahájilo výstavbu poslední etapy rychlého spojení mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou. Stavba 2,5 kilometru dlouhé silnice přijde včetně DPH na 360 milionů korun; až 85 milionů by měla zaplatit EU. První auta by po nové silnici měla projet koncem května 2018. Nová silnice zajistí komfortnější jízdu do Krkonoš. /čtk/

Semler skupuje akcie CME

■ Hedgeový fond TCS utratil od loňského léta za akcie mediální skupiny už kolem půl miliardy korun.

Jaroslav Bukovský

Zámořský aktivistický investor Eric Semler pase po akciích mateřské firmy televize Nova. Jeho hedgeový fond TCS jen od počátku letošního roku nakoupil akcie mediální společnosti CME v přepočtu za 40 milionů korun.

Svůj podíl ve firmě tak zvýšil z 11,3 na bezmála 13 procent. Pozorovatelé soudí, že druhý největší akcionář CME po Time Warner chce rozhybat obchody s mediálním titulem, a spravit si tak chuť ze své v posledních letech skomírající investice.

V současnosti jde o druhou největší sázku fondu, akcie CME totiž tvoří takřka čtvrtinu jeho pětimiliardového portfolia. „Myslem navyšování pozice fondu TCS může být samotná stimulace ceny akcií a tím i snaha motivovat k nákupům ostatní

investory,“ uvádí analytik J&T Banky Pavel Ryska.

Semler loni v listopadu zaslal vedení CME otevřený dopis, v němž doporučuje povolat finanční specialisty, kteří by prověřili možnosti prodeje společnosti. Obvinil rovněž největšího podílníka, že nízká cena akcií CME na burze je výsledkem ne zcela optimálního řízení skupinou Time Warner. Obratem začal jeho fond s masivními nákupy CME na burze, ještě na sklonku léta loňského roku totiž držel ve firmě jen zhruba šestiprocentní podíl

nakoupený podle dopisu v minulých letech, do konce roku tak svou pozici podle údajů americké Komise pro cenné papíry takřka zdvojnásobil.

Spolu s nákupní vlnou se vydaly strmě vzhůru ceny akcií. Jen během loňského prosince zhodnotilo CME na pražské i newyorské burze zhruba o dvacet procent. Za stejnou dobu TCS skoupil přes půldruhé miliónu akcií firmy, a investoval tak do mediálního titulu kolem jednoho sta milionů korun. Letos fond své nákupy

zintenzivnil poté, co CME koncem února oznámila své loňské výsledky. Během čtyř posledních únorových dnů utratil Semler za mediální akcie přes dvacet milionů korun.

Nejvýznamnější investicí Semlerova fondu jsou v současnosti akcie Angie's List, v zámoří populárního portálu obsahujícího klientské recenze firem poskytujících služby domácnostem. Mezi jeho další investice patří například podíl v čínském vyhledávači Baidu nebo zámořském agregátoru půjček Bankrate.

Z parketu

Josef Němý

Japonské akcie levně

Výprodej v úvodních dvou měsících letošního roku vytvořil na akciových trzích několik zajímavých příležitostí. Jednou z nich je podle našeho názoru možnost výhodně nakoupit japonské akcie. Tokijský index Topix od začátku roku ztratil 12 procent, oproti maximu z léta 2015 je slabší

jíž přibližně o 20 procent. Ziskovost japonských podniků v posledních letech na rozdíl od těch evropských stabilně roste a firmy tak nahromadily velké množství hotovosti, což by se mělo projevit v rostoucích dividendách. Přitom už nyní je tamní dividendový výnos atraktivní; v absolutních číslech je nejvyšší za tři roky, v relativním srovnání s nyní už záporným výnosem desetiletých státních dluhopisů jsou aktuálně japonské akcie dokonce ještě o něco levnější, než byly na začátku dlouhého býčího trhu v roce 2009. Atraktivní ocenění dokumentuje i fakt, že více než polovina akcií v indexu Topix

se nyní obchoduje pod úrovní své účetní hodnoty, přičemž dlouhodobým standardem je 1,2násobek. Další podporu by pak japonským akciím mohla poskytnout opatření jak na straně měnové, tak i fiskální politiky. Naši ekonomové vidí pro příští rok rostoucí šance na odložení plánovaného zvýšení spotřební daně. Uvolnění měnová politika by podle našich odhadů mohla již v letošním druhém pololetí způsobit opětovné oslabení japonského jenu, což se tradičně velmi rychle projevuje v cenách akcií místních exportérů.

Autor je akciovým analytikem Komerční banky

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 2. 3. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	18,030
Čína	1	3,807
Dánsko	1	3,626
EMU	1	27,045
Chorvatsko	1	3,557
Japonsko	100	21,807
Kanada	1	18,549
Maďarsko	100	8,728
Norsko	1	2,870
Polsko	1	6,247
Rusko	100	33,777
Švédsko	1	2,896
Švýcarsko	1	24,933
Turecko	1	8,485
USA	1	24,933
Velká Británie	1	34,960

Akcie na pražské burze

2. 3. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	61,20	0,00
ČEZ	366,60	0,44
Erste Bank	651,00	0,34
Fortuna	96,15	0,05
Kofola	465,00	0,00
KB	4869,00	0,64
NWR	0,08	0,00
O2 CR	252,50	-0,20
Pegas	719,00	-0,13
Philip Mor. ČR	13 143,00	1,10
PLG	209,00	0,48
TMR	631,60	0,00
Unipetrol	166,00	-0,54
VIG	610,20	3,21
Celkový objem (v tisících korun)	475 202,81	

Foto profimedia.cz

Soud ochránil VW před klienty

Výrobce a prodejci Volkswagenu nemusejí odebrat zpět auta se softwarem umožňujícím manipulaci s objemem vypuštěných emisí. Uvedl to soudce zemského soudu v Bochumi Ingo Streek (na snímku). První občanskoprávní řízení, které se v této věci

v Německu konalo, tak bere naději dalším zákazníkům VW, kteří se těšili na vrácení peněz.

Podle Streeka jde sice o zřetelný nedostatek, nikoli však závažný v právním smyslu, protože jej lze s minimálním úsilím odstranit. /tre/

Slabá indická rupie odrazuje investory

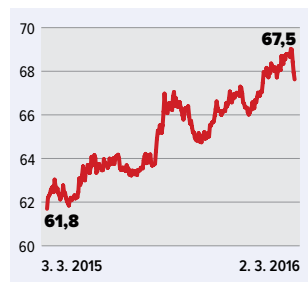
■ Řada indických firem je zatížena dluhy v dolarech, které se jim budou hůře splácet.

Zdeněk Pečený

Oslabující indická rupie snáší mračna nad indickou ekonomikou. Donedávna přitom byla Indie vnímána jako jeden z mála světových bodů rozvíjejícího se světa. Rupie od začátku roku oslabila o čtyři procenta a vůči americkému dolaru se pohybuje blízko historického minima.

Už loni se rupie zařadila mezi nejhorší měny významných rozvíjejících se trhů. Slabá měna znamená problémy pro zadlužené indické firmy. Řada z nich vydala dluhopisy v dolarech

Vývoj kurzu dolaru k rupii

Pramen: reuters

a jejich splátky půjdou nyní nahoru. Právě z toho důvodu se k firemním dluhopisům v posledních měsících obrací zády globální investoři. Data společnosti Dealogic ukazují, že indické firmy musejí letos splatit dolarové dluhopisy za 6,5 miliardy dolarů, což je historicky nejvyšší objem.

Ratingové agentury se připravují na snížení úvěrového hodnocení řady zadlužených firem, ty si tak budou muset nové dluhopisy vydat s vyšším úrokem, aby vůbec přilákaly investory. Slabá měna také prodražuje import. Řada firem se přitom ještě nevzpamatovala z ekonomického kolapsu před pár lety.

„Oslabení rupie je pravděpodobně nevyšší riziko pro indické korporace na jejich pomalé cestě k zotavení,“ uvedl pro deník Wall Street Journal Rakeš Valecha ze společnosti India Ratings & Research, která patří pod ratingovou agenturu Fitch. India Ratings & Research uvedla, že zisky pěti stovek nejzadluženějších indických korporací klesnou o 0,19 procenta vždy, když rupie oslabí o jedno procento.

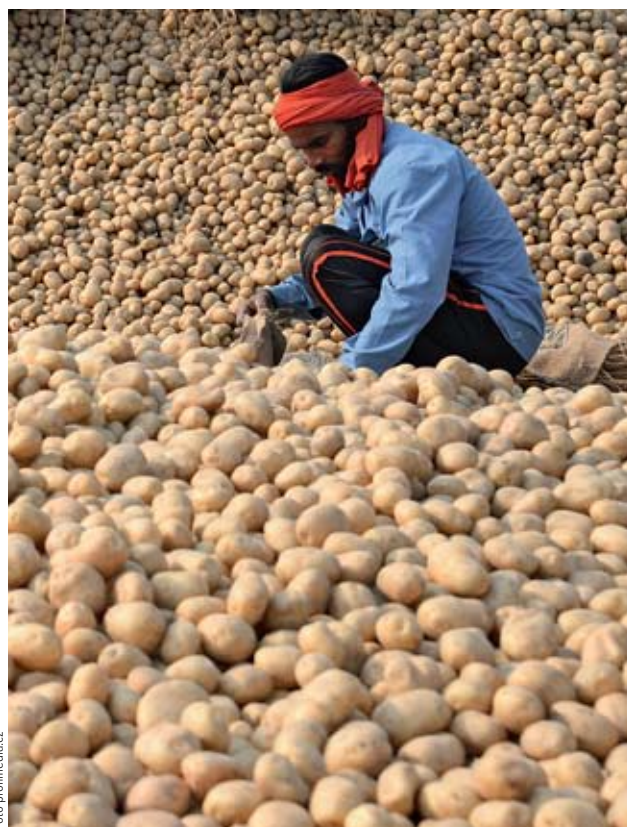

Foto: profimedia.cz

HLUBŠÍ PROBLÉM. Indický ministr financí Arun Jaitley představil na konci února státní rozpočet, který počítá se zvláštním výdajem 5,2 miliardy dolarů na podporu zkoušeného farmářského sektoru.

Krátce

Růst těžby ropy v Rusku se zastavil

Růst těžby ropy v Rusku se v únoru zastavil. Rusko tak podle vládního údaje dodrželo dohodu o zmrazení těžby, kterou Moskva uzavřela se Saúdskou Arábií, Venezuelou a Katar. Prezident Vladimir Putin uvedl, že domácí ropné firmy souhlasily s udržováním produkce na lednové úrovni po zbytek roku.

Více E15.cz

China Resources odkoupí podíl SABMilleru

Čínský pivovar China Resources Beer koupí od pivovarnické skupiny SABMiller podíl v jejich společném podniku, který vyrábí nejprodávanější pivo na světě Snow. Čínská firma za podíl 49 procent zaplatí 1,6 miliardy dolarů. Transakce je součástí snahy SABMilleru zajistit souhlas regulátorů s fúzí s obrem AB InBev.

Australský HDP robustně vzrostl

Ekonomika Austrálie ve čtvrtém čtvrtletí meziročně vzrostla o tři procenta. Růst tak dosáhl nejrychlejšího tempa za téměř dva roky a překonal očekávání. Australské akcie díky příznivým údajům o ekonomice posílily o dvě procenta, vzhůru zamířil rovněž australský dolar.

Prodej aut v Německu zrychlil růst

Prodej nových osobních automobilů v Německu pokračoval v růstu. V meziročním srovnání se zvýšil o 12,1 procenta na 250 tisíc aut, a tempo jeho růstu tak zrychlilo z lednových více než tří procent. Škoda Auto prodala v Německu v únoru více než 14 tisíc aut, o 9,1 procenta více než před rokem. /čtk/

Více E15.cz

Moody's varuje Čínu před zhoršením ratingu

■ Ratingová agentura zpochybnila čínské reformní schopnosti.

Mezinárodní ratingová agentura Moody's zhoršila výhled úvěrového ratingu Číny ze stabilního na negativní. Agentura svoje rozhodnutí vysvětlila nejistotou, pokud jde o schopnost čínských úřadů zavádět hospodářské reformy. K rozhodnutí přispěla také rostoucí zadluženost čínské vlády.

Čína má u Moody's v současnosti úvěrový rating na stupni Aa3. Země má podle agentury nadále značné rezervy, které jí poskytují čas na uskutečnění reformy.

Agentura ale upozornila na propad devizových rezerv, které se za posledních 18 měsíců snížily o 762 miliard dolarů. Kdyby Moody's pozorovala, že reformy nutně k podpoře udržitelného hospodářského růstu a na ochranu bilanční rozvahy vlády zpomalují, mohla by přistoupit ke zhoršení ratingu. „Bez přesvědčivých a účinných reforem by růst hrubého domácího produktu Číny zpomalil ještě

výrazněji, neboť vysoké dluhové břemeno sráží podnikatelské investice a demografie se vyvíjí stále méně příznivě,“ uvedla agentura. Čínská ekonomika loni zpomalila růst na 6,9 procent-

ta, což bylo její nejpomalejší tempo za 25 let. Pokračující útlum ekonomiky vyvíjí další tlak na čínskou vládu, aby podnikla opatření na podporu ekonomiky.

Podíl veřejného dluhu k velikosti ekonomiky má Čína nejmenší z rozvíjejících se ekonomik. Země navíc hospodáří s přebytkem běžného účtu platební bilance, což jí umožňuje financovat vyšší veřejné výdaje.

Čínské akcie přes zhoršení výhledu stouply o více než čtyři procenta, a zaznamenaly tak nejlepší den za čtyři měsíce. K růstu jim pomohly náznaky oživení na reálném trhu. Investoři také čekají na výsledky výročního jednání Všečínského shromáždění lidových zástupců, které začne v sobotu v Pekingu. Na něm by měl být schválen 13. pětiletý plán na roky 2016–2020. /čtk/

Z devizových rezerv ubylo
762
miliard
dolarů
za rok a půl.

Superúterý potvrdilo favority

■ USA mají za sebou největší den prezidentských primárek. Role favoritů v takzvaném superúterý potvrdili Hillary Clintonová a Donald Trump.

Zdeněk Pečený
Od našeho zpravodaje

Po tradičně pozvolném začátku amerických primárek, které se rozjíždějí volbami ve čtyřech malých státech, se v noci na včerejšek daly věci do pohybu.

Svého kandidáta vybírali demokraté a republikáni souběžně v deseti státech, v dalších třech státech či územích vybírala jedna či druhá strana. Donald Trump vyhrál v sedmi

státech, stejně tak Hillary Clintonová. Bernie Sanders, který s Clintonovou bojuje o demokratickou nominaci, vyhrál ve čtyřech. Mezi republikány byl Ted Cruz nejúspěšnější ve třech státech a Marco Rubio v jednom.

Texaský senátor Ted Cruz si od úterní noci hodně sliboval. Nakonec vyhrál jen v Texasu, Oklahomě a na Aljašce. První vítězství v primárkách v noci na včerejšek zaznamenal také floridský senátor Marco Rubio, který

vyhrál v Minnesotě. „Byla to špatná noc pro Cruze,“ prohlásil pro CNN Rubio. Podle komentátorů to ale byl i pro Rubia spíše boj o holé přežití.

Cruz Trumpovi k vítězství poblahopřál, zároveň ale vyzval neúspěšné republikánské soupeře, aby se své kandidatury vzdali a proti Trumpovi se spojili. Pokud zůstanou rozdělení, umožní Trumpovi cestu k nominaci, což Cruz označil za „totální katastrofu“ pro Republikánskou stranu.

Z republikánské pětice ale zatím nikdo neodstoupil. Ben Carson přitom ve všech státech, kde se v úterý hlasovalo, skončil na posledním místě. Pozornost se už nyní upírá na 15. března. Za necelé dva týdny se volí na Floridě a v Ohio. Tedy domovských státech dvou kandidátů – Marka Rubia a Johna Kasicha. Kasich řekl, že pokud svůj

stát nevyhraje, z boje o nominaci odstoupí. „Tohle je boj o srdce a duši Republikánské strany. Projdu všech padesát států, než abych tento boj vzdal,“ nechal se slyšet Rubio.

Podle vedení republikánů, které je vývojem dost zneklidněno, se mohou volby změnit v referendum proti Trumpovi, což může stranu poškodit v prezidentských i v příštích parlamentních volbách. V porovnání s Clintonovou je podle přesvědčení mnohých straníků i nezávislých expertů Trump nevolitelný. Celostátní průzkum televize CNN ukázal, že pokud by proti sobě v boji o Bílý dům stál Rubio a Clintonová, vyhrál by Rubio, zatímco Trumpa by Clintonová porazila. Rubio tento argument použil ve svých projevech, ale voliči ho zatím příliš nevslyšeli.

Obavy republikánů rostou, protože tuší, že **Trump** je v porovnání proti demokratce Clintonové nevolitelný.

Sledujte E15.cz
NÁZORY ODJINUD str. 17

Americké prezidentské primárky

	superúterý		celkové	
	vítězství ve státech	získání delegátů *)	vítězství ve státech	získání delegátů *)
republikáni	počet hlasů potřebných k nominaci: 1237			
Trump	7	203	10	285
Cruz	3	144	4	161
Rubio	1	71	1	87
Kasich	0	19	0	25
Carson	0	3	0	8
demokraté	počet hlasů potřebných k nominaci: 2383			
Clintonová	7	453	10 + 1 terit.	544
Sanders	4	284	5	349

*) Počty delegátů ze superúterý nejsou definitivní.

Pramen: nytimes.com

Ted Cruz uhájil svou texaskou tvrz

K úmoru horký první březnový den v texaském Houstonu na tamního senátora a adepta na boj o Bílý dům Teda Cruze neplatil. Naopak. Ačkoli to s ním podle předvolebních průzkumů před superúterkem bylo dost nahnuté, Cruz svůj domovský stát nakonec uhájil. „Vstupujeme do nové fáze kampaně,“ komentoval výsledek. „Bůh žehnej Texasu – státu jedné hvězdy.“

Texas je historicky teritoriím republikánů a u volebních stanic to bylo vidět. Voliči si po příchodu sice mohl vybrat mezi republikánskými či demokratickými kandidátkami, ale většinou to vypadalo jako před volební místností v houstonské základní škole Durham. Republikánská

sekce tu měla osm volebních stanovišť, zatímco demokraté jen dva a i to bylo možná více, než bylo třeba. Plakáty „volte demokraty“ se v okolí ztrácely v záplavě republikánské agitky. Podle koordinátorů bylo nakonec odevzdaných hlasů pro republikány osmkrát více.

Účast byla nečekaně vysoká a volební místnosti zůstávaly vytížené i v průběhu dne, nikoli jen ráno a navečer, jak bývá běžné. Podle místních to může být proto, že kampaň je letos tak vypjatá, že málokdo nemá na situaci jasný názor.

Ale i vítězný Cruz tu své voliče rozděluje. Například Robert Fulton ho volil jenom proto, že nemá rád Donalda Trumpa a nikdo jiný už nemá šanci ho porazit.

Foto e15 Zdeněk Pečený

NA KAŽDÉM KROKU. Kdo chtěl v Houstonu volit, nezabloudil. V jeho ulicích, podobně jako po celém Texasu, nebylo otázkou, zda volit republikány či demokraty, ale zda volit Cruze, nebo ne.

„Bylo to jen o matematice. Kdo jiný může ještě porazit Trumpa? Rubio a ostatní už

jsou moc pozadu,“ vysvětlil deníku E15 svou volbu „z rozumu“.

Primárky jsou ale také příležitostí pro příznivce jiných stran, jak protivníka oslabit. Volič smí v Texasu hlasovat jen jednou, ale může vybírat kandidáta za stranu, kterou v listopadových volbách rozhodně volit nehodlá. „Ačkoli republikán nejsem, volil jsem Kasicha, který v konečném účtování nemá žádnou šanci, abych oslabil Cruze,“ svěřil se jeden z nich Ken Anderson.

Sám Ted Cruz odvolil hned brzo ráno blízko svého domova v exkluzivní houstonské čtvrti River Oaks. Doprovázely jej dcery a manželka Heidi Cruz. Ta mimochoodem pracuje jako investiční manažerka investiční banky Goldman Sachs. /pez/

SÝRIE NA VLASTNÍ KŮŽI

Foto: Lenka Klicperová

JEN CO AUTO zastavuje u malého opevněného postu, dostávám se pod palbu. Střílí se pořád. Bojovníci IS ostřelují SDF, SDF palbu opětuje kulometem nebo samopaly. Pozice islamistů jsou blízko. Snažím se najít si rychle krytí, zkrátit zrychlený dech, a zkoncentrovat se. Je teplo, snad jediný den mého pobytu v Sýrii, kdy opravdu začalo pálit slunce. Pod palbou jsme už více než hodinu, když „moji muži“ velí k ústupu... Tak popisuje jednu z bitev frontové linie podél dávné řeky Eufrat šéfredaktorka časopisu Lidé a Země Lenka Klicperová.

Celá reportáž
a fotogalerie na **E15.cz**

Faymann navrhuje transporty běženců přímo do Německa

Rakouský kancléř Werner Faymann vyzval Německo, aby rovnou přebíralo uprchlíky z Řecka nebo států sousedících se Sýrií. Tito migranti mají být na svou cestu do Německa vybaveni průjezdním osvědčením. „Německo by si mělo stanovit denní kvótu a na jejím základě pak do Německa přivážet uprchlíky přímo z Řecka, Turecka nebo Jordánska,“ řekl Faymann. Za tímto účelem navrhl zavedení průjezdních víz pro uprchlíky. „Tak je přerozdělování také zamýšleno. Rakousko se nemůže a nesmí stát přerozdělovacím místem. To musí skončit,“ řekl Faymann.

Německá kancléřka Angela Merkelová zase kritizovala „jednostranný postup“

Rakouska v uprchlické krizi. „Kdo zavírá národní hranice, nezmůže nic proti příčinám pohybu uprchlíků. Navíc riskuje, že bude trvale škodit naší ekonomice,“ řekla Merkelová.

Rakousko nedávno jednostranně stanovilo denní stropy na počty přijímaných žadatelů o azyl a dalších uprchlíků mířících především do Německa.

Německý ministr spravedlnosti Heiko Maas spoléhá na plánovanou pomoc Řecku a společné řešení, které by mělo vzejít ze summitu EU 7. března. „Nikdo přece nechápe, že EU nejdřív za pomoci miliard udržela Řecko v eurozóně a nyní na zemi nakládá řešení uprchlické krize,“ řekl ministr Maas. /čtk/

Deset tisíc lidí na hranici

Makedonské úřady v noci na středu krátce otevřely hranice s Řeckem a nechaly projít asi 240 syrských a iráckých uprchlíků dál do Evropy. Na makedonsko-řecké hranici se však tísni na 10 tisíc lidí. Příliv běženců do Řecka navíc neustává, jen včera jich do aténské přístavu Pireus připlulo více než tisíc. Pětice zemí (Rakousko, Chorvatsko, Makedonie, Slovinsko a Srbsko) se před pár dny dohodla na posílení hraničních kontrol. Právě jejich rozhodnutí způsobilo, že se migranti začali hromadit v Řecku, kde jich nyní uvízlo přes 20 tisíc. Jen v únoru přišlo do Řecka z Turecka přes 55 tisíc migrantů.

Krátce

KLDR čelí novým sankcím za jaderný test

Rada bezpečnosti OSN včera jednomyslně schválila novou rezoluci proti KLDR za její lednový jaderný test. Země tak bude čelit dalšímu zpřísnění mezinárodních sankcí. Na textu rezoluce se minulý týden dohodly USA a Čína. V rámci nových zpřísněných sankcí bude muset být pro-
věřen veškerý náklad, který

bude mířit do Severní Koreje, případně ji bude opouštět. Zakázán byl i veškerý prodej lehkých zbraní do Pchjong-jangu.

Indonésii postihlo mohutné zemětřesení

Zemětřesení o síle 7,9 stupně bylo včera zaznamenáno západně od indonéského ostrova Sumatra. Úřady vydaly varování před přívalovou

vlnou tsunami. Epicentrum otřesů se nacházelo 808 kilometrů jihozápadně od města Padang, které je metropolí provincie Západní Sumatra. Otřesy vycházely z relativně malé hloubky deseti kilometrů. V prosinci 2004 postihlo oblasti Indického oceánu zemětřesení o síle 9,1 stupně, po kterém následovala přívalová vlna tsunami. Katastrofa si vyžádala více než 230 tisíc mrtvých. /čtk/

Syrské opozici se termín nových rozhovorů nezdá

■ Jakou cenu má příměří, jestliže ti, kdo na ně mají dohlížet (Amerika a Rusko), nenutí všechny účastníky, aby je dodrželi? To je zásadní otázka syrské opozice.

Nové datum pro další kolo politických rozhovorů o syrské krizi chápe tamní opozice jako hypotetické. Ani současné příměří podle ní nesplňuje její požadavky na poskytnutí humanitární pomoci. Zmocněnec OSN Staffan de Mistura v úterý stanovil pokračování rozho-

vorů na 9. březen. První kolo začalo v lednu, ale 3. února bylo pozastaveno právě kvůli požadavkům opozice.

„Dokud příměří neumožní plnění podmínek rezoluce Rady bezpečnosti OSN, veškerá data o obnově rozhovorů zůstávají hypotetická,“ řekl včera představitel opozice George Sabra.

Příměří platí od páteční noci, i když nesplněným, na některých místech se stále bojuje údajně jenom proti islámským radikálním skupinám, jichž se dohoda o zastavení bojů netýká. Opozice v prvním kole žádala nejenom skončení bojů, ale také zpřístupnění obléha-

ných měst pro humanitární konvoje, ukončení obléhání a propuštění vězňů.

Z porušování příměří se hlavně obviňují vzájemně Rusko a Turecko, které se boju v Sýrii účastní. Mluvčí tureckého ministerstva zahraničí Tanju Bilgiç včera řekl, že Turecko od pátku útočilo jedině na pozice radikálního hnutí Islámský stát. Zároveň však odmítl tvrzení Ruska, podle nějž Turecko dodává do Sýrie zbraně a skrývá je v humanitárních konvojích. Podle Bilgiçe nelze toto obvinění vůbec brát vážně. Jeho hlavním účelem je prý skryt „válečné zločiny“ páchané Ruskem. /čtk/

Ukrajina znovu propásla šanci na reformu

■ Ukrajina **nedokázala využít revoluce** přede dvěma lety k dalekosáhlým reformám a potírání proslulé korupce. Z původně široké proevropské vládní koalice s několika zahraničními odborníky zbyla karikatura, která přežívá jen na papíře. V posledních týdnech k tomu vyšlo plně najevo, že **zemi stejně jako dříve vládnou podnikatelské zájmy**.

Karolína Flaszová

Kyjev světu nedávno názorně ukázal, jak to vypadá, když je poslanecká loajalita oligarchům nadřazená věrnosti stranické linie. Premiér Arsenij Jaceňuk prozatím přežil politickou smrt, když překvapivě ustál vyjadřování nedůvěry vládě, přestože jen těsně předtím zákonodárci důrazně vyjádřili nespokojenost s její činností. Ke změně vyzval i prezident Petro Porošenko, ale jeho vlastní strana nakonec nehlasovala jednotně.

OLIGARCHOVÉ SE BOJÍ REFORMEM

Panuje přesvědčení, že za fiaskem stojí snaha nejobhatších podnikatelů v čele s Rinatem Achmetovem a Ihorem Kolomojským zmařit nástup nového premiéra. Podle mnohých názorů mají obavy, že by po protřelém Jaceňukovi mohla

v čele vlády stanout ukrajinskou mocenskou realitou nepoznamenaná osobnost a zahájit skutečné reformy především v oblasti státních podniků. To by narušilo pozici vlivných klik, které z nich po léta nezávisle na aktuálním politickém kurzu vyvádějí veřejné prostředky.

„Ukrajinské oligarchické elity mohly oslavovat své poslední a největší vítězství nad reformními silami od Euromajdanu,“ napsal pro Foreign Policy o dění ve Vrchní radě ukrajinský novinář Maksym Eristavi. Existenci aktivního tlaku blokujiícího zásadní změny ostatně zdůvodnil na počátku února svou rezignací bývalý šéf hospodářství, Li-tevec Aivaras Abramavičius.

UKRAJINCI NEVĚDÍ, JESTLI KOALICE ZANIKLA

Udržení současného stavu přesto zůstává nejisté. Původně pětičlennou koalici

nedávno opustily strany Vlast a Svěpomoc, ale podle vedení parlamentu kabinet de iure nadále existuje. Radikální strana, která z vlády odešla už v minulém roce, totiž oficiálně nestáhla své podpisy z koaliční dohody. S tímto výkladem ale rozhodně nesouhlasí všichni. Šéfka Vlasti a expremiérka Julija Tymošenkova považuje Jaceňukův kabinet za nelegitimní. Tvrdí, že v půlce března vyprší lhůta pro vznik nové vlády, a pokud nevznikne, musejí být vyhlášeny předčasné volby. Blok Petra Porošenka, který do pětice také patřil, vyzval lidry parlamentních stran k rozhovorům o sestavení nové aliance.

Tyto nejasnosti dále přispívají k nedůvěře Ukrajinců vůči vládě, do níž velká část obyvatelstva vložila naději na dalekosáhlé změny. Nyní jsou rozčarování a rezignovaní. S prací premiéra je podle nedávného průzkumu spokojeno jen osm procent občanů a sedmdesát procent si přeje jeho rezignaci. Ani prezident si nestojí dobře,

jeho počínání schvaluje pěti-na dotázaných.

POLITICI OPAKUJÍ DEKÁDU STARÉ CHYBY

Mnozí analytici tak upozorňují, že se v podstatě opakuje vývoj po oranžové revoluci v roce 2004, kdy její lídři vyplývali svůj potenciál a sympatie obyvatelstva na politické hašteření. Paralely ostatně vidí i samotní aktéři současných pří. „Nemáme právo opakovat strašlivý scénář rozpadu země a chyby z roku 2005,“ napsal na Twitteru Jaceňuk. „Jedinou cestou ze situace jsou předčasné volby a úplná obnova ukrajinské politické třídy,“ je přesvědčen někdejší gruzínský prezident a nyníjší guvernér Oděské oblasti Michail Saakašvili.

Podle jiných názorů by další hlasování jen zbytečně prodloužilo chaos. Výrazné změny v základním rozložení sil by zřejmě nepřineslo. Obyvatelé země mají přes ekonomické obtíže a snížení životního standardu stále zájem o její západní směřování. V referendu by vstup

do Evropské unie podpořilo šest z deseti lidí. Vydat se opačným směrem, tedy do celní unie vedené Ruskem, má zájem jen šestina respondentů. Pokud však Ukrajinci znovu půjdou k urnám, je pravděpodobné, že proruské hlasy v parlamentu posílí. Opoziční blok má v aktuálním šetření veřejného mínění kolem čtrnácti procent hlasů, ve volbách před šestnácti měsíci měl přes devět procent.

Britský odborník na region Taras Kuzio zdůrazňuje, že je od Ukrajinců i Západu nesmyslné neustále očekávat, že se na politické scéně objeví nějaká mimořádná osobnost, která zemi z marnosti vyvede. „Ukrajina potřebuje technokratickou vládu nepodléhající kontrole virtuálních stran a dusivých oligarchů,“ napsal pro Financial Times. V médiích se v posledních dnech objevily spekulace, že k podobnému řešení může dojít a v čele vlády by mohla stanout nynější ministryně financí Natalija Jaresková, Američanka ukrajinského původu.

KARIKATURA.

Vládní tým Arsenije Jaceňuka drží pohromadě pouze technicky, ale zatím odolává všeobecnému volání po nových volbách. S prací premiéra je spokojeno jen osm procent Ukrajinců.

Foto profilmedia.cz 3x

Zostuzený generální prokurátor

Jedním ze symbolů neúspěšného tažení proti korupci se stal generální prokurátor Viktor Šokin. Jeho úřad v půlce února zostudila rezignace náměstka Vitalija Kaska. Při svém odchodu uvedl, že prokuratura je hlavní brzdou reformy trestního práva, semeníštěm korupce a nástrojem politického nátlaku. Skandál míří i do okolí prezidenta Petra Porošenka. Kasko tvrdí, že dostal od Šokina příkaz intervenovat v blíže nespecifikované kauze na přání Ihora Kononenka, prezidentova obchodního partnera a poslance za jeho partaj. Šokin mezitím rezignoval, jeho odstoupení ještě musí schválit parlament. Odborníci si ale dopředu nedělají velké iluze o nezávislosti jeho nástupce.

CHAMELEON RINAT. Nejbohatší Ukrajinec Rinat Achmetov údajně hájí setrvání premiéra ve funkci. Vyhovuje mu však nejen Arsenij Jaceňuk jako předseda vlády, ale pravděpodobně též situace na východě Ukrajiny. V domovské Doněcké oblasti sice jeho nadace rozdává humanitární pomoc obyvatelům (nahore), zároveň jej však hnutí Automaidan obviňuje z financování terorismu, rozuměj podpory proruských separatistů, a srovnává s ruským prezidentem Vladimírem Putinem (vlevo).

Západu dochází s Kyjevem trpělivost

Současná ukrajinská politická krize vyvolala silné znepokojení na Západě a dost možná oslabí jeho vůli zemi pomáhat. Mezinárodní měnový fond dal už počátkem února najevo, že Kyjev riskuje ztrátu jeho podpory, pokud neurychlí reformy a nevyporádá se s korupcí. „Ukrajine hrozí návrat k modelu neúspěšných hospodářských politik, které sužovaly její nedávnou historii,“ uvedla šéfka fondu Christine Lagardeová.

Ukrajina před necelým rokem získala od MMF příslib půjčky 17,5 miliardy dolarů. Jde o součást čtyřicetimiliardového balíku, na němž se mají podílet i EU a USA a počítá se do něj také restrukturalizace dluhů. Jeho ztroskotání by pro zemi na pokraji bankrotu zřejmě mělo katastrofální následky. Ukrajinská ekonomika loni poklesla o více než deset procent. Letos by se sice mohla vrátit k mírnému růstu, ten však zřejmě ani nenaplní

předpoklad, na němž stojí rozpočet. Centrální banka koncem ledna zhoršila svůj výhled a očekává, že HDP půjde nahoru o 1,1 procenta místo původně očekávaných 2,4 procenta.

Nejde však jen o finance. Politické divadlo v Kyjevě podkopává obraz země v době, kdy se v Nizozemsku chystá referendum o asociální dohodě mezi Ukrajinou a EU. Hlasování vyvolali místní euroskeptici, kteří se netají tím, že jim jde

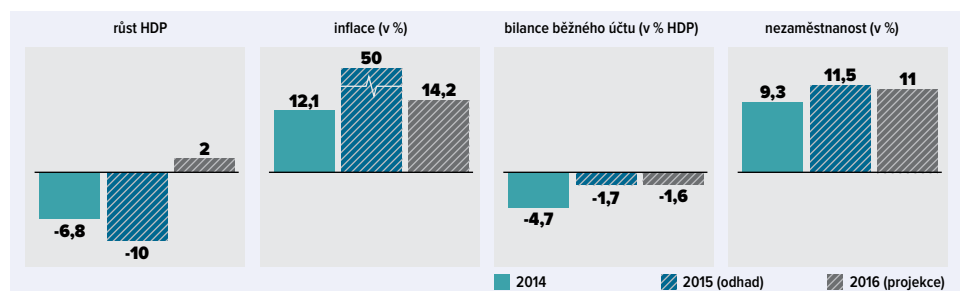
o princip a samotné ukrajinské téma je pro ně podružné. Plebiscit plánovaný na 6. dubna sice není právně závazný, ale i tak může způsobit problémy. Všeobecně se totiž předpokládá, že si nizozemští politici netroufnou ignorovat hlas lidu. Podle aktuálního průzkumu plánuje hlasovat proti dohodě 38 procent a pro dohodu 32 procent tázaných.

Séf Evropské komise Jean-Claude Juncker varoval, že odmítnutí dohody by mohlo vést ke kontinentální krizi. V tuto chvíli přitom není jasné, jak by se taková situace řešila. Prezident Petro Porošenko minulý týden zdůraznil, že se úmluva stala „skutečnou cestovní mapou ukrajinské vnitřní transformace“. Podle některých názorů je však pře-

řítvaným nástrojem, nikoli všelékem na ukrajinské potíže. „Západ není poctivý ani k sobě, ani k Ukrajině. EU v současnosti není schopná nabídnout jí realistickou integrační cestu,“ podotkl v anketě Carnegie Europe expert na východní Evropu Balázs Jarábik. Kritici plebiscitu každopádně zdůrazňují, že nahraď zájmy

Letošní růst HDP dosáhne
1,1 %
podle odhadu ukrajinské centrální banky.

Ukrajinská ekonomika

Ruska, které se dlouhodobě ostře staví proti sblížení Ukrajiny s osmadvacítkou. Pro prezidenta Vladimíra Putina, jehož zájemem je destabilizace sousední země, je ostatně nedocenitelný i současný ukrajinský vládní chaos. „Politici v Kyjevě dělají Putinovu práci za něj,“ podotýká komentátor The Washington Times Todd Wood. /kaf/

Politický islám je atraktivní kvůli západnímu rasismu

■ „Nemůže být náhodou, že největší vlna migrace začala, když Západ podepsal s Teheránem dohodu o jaderném programu,“ říká polský novinář specializující se na Blízký východ **Paweł Smoleński**. Redaktor listu *Gazeta Wyborcza* říká, že podpis v oblasti posílil pozici politického islámu a zúžil tak prostor pro lidi, kteří v něm nechtějí žít.

Jan Pavec

ES Vaše reportážní kniha *Peklo v ráji* vypovídá o Iráku rok po americké invazi. Nakolik se od té doby život Iráčanů změnil?

Lidé ztratili naději. Po americké invazi jí byli Iráčané plní, Saddáma Husajna opravdu nenáviděli. Mysleli si, že s americkou a západní pomocí mohou zemi změnit k lepšímu. Mezi jejich aspiracemi a možnostmi danými ze Západu byla ale velká propast. K tomu Američané a jejich spojenci udělali spoustu chyb.

ES Jaké byly ty hlavní? Nejdříve zakázali stranu Baas. Ta byla za Saddáma nosnou kostrou celé země, takže vzniklo vakuum. Spousta lidí se najednou ocitla bez práce a platu. Američané navíc stejným způsobem rozpustili i iráckou armádu. Ta byla zaměstnavatelem, který dodával práci, jídlo, uniformy, sociální postavení. Před intervencí Iráčané věděli, že situace v režimu je víceméně stabilní. Dokázali jednat tak, aby byli v bezpečí, a zařídili si každodenní život. Po intervenci bylo všechno pryč. Byli sami a neznali pravidla. Kolem sebe měli mladé Američany se zbraněmi v uniformách, kteří porušovali jejich zvyky. Představte si pocity Iráčana v mém věku, kterého má prohledat voják.

ES Projevily se sociální rozdíly...

Samozřejmě byla propast mezi americkými vojáky a muslimskou společností, která je hodně jiná. Nechci vinit Američany, že by tak postupovali schválně. Ale pokud je vám dvacet a máte zbraň, máte nějakou moc. Jste pánem ulice, jste důležitější než normální kolemjdoucí. Jste v bezpečí. Člověk v takovém postavení dělá více chyb. Američané nebyli na okupaci takové země připraveni.

ES Co jim chybělo?

K dnešnímu stavu přispěly mýty ze strany Saddáma i Američanů. Saddám svým lidem celou dobu říkal, že irácká armáda a stát jsou to nejlepší na celém světě. Američané potom dobyli Bagdád lusknutím prstu. Všechno, co Saddám řekl, tedy vůbec nebyla pravda. Američané přišli a všechno zničili. To pro Iráčany znamenalo, že ti cizinci musí být mnohem silnější. A mohou dělat, co chtějí. Létají do vesmíru, byli na

Měsíci. Američané slíbili, že v Bagdádu zajistí elektřinu do tří měsíců po intervenci. Čas utíkal a nic se neměnilo.

ES Proč?

Američané to nemohli dokázat. Pro Iráčany ale byla ta informace jasná. Tihle lidé dokázali doletět na Měsíc a nedokážou zajistit elektřinu ani potraviny. Takže jsou proti nim. Nepřišli jim pomoci zbavit se Saddáma nebo zřídit normální stát. Přišli kvůli ropě, jsou to dobyvatelé. A ta propast se stále prohlubovala.

ES Byla opravdu chyba hned rušit stranu Baas a armádu?

Možná. Jak víme z naší části Evropy, ne každý v komunistické straně byl zločinec. Byl to způsob, jakým žít pod tlakem režimu. Zničit všechno znamenalo donutit celý národ k úplně jinému způsobu chování. Nevěděli, jak na to. Vznikla armáda stovek tisíc nezaměstnaných mužů, kteří ještě před několika týdny věřili, že si poradí. Přinesou domů jídlo, zaplatí účty a pošlou děti do školy. Tomu byl najednou konec. Bylo v nich hodně hněvu a vůle s tím stavem něco udělat. Lidé si vždycky myslí, že nejjednodušší řešení je to nejlépeší.

II Rozhodně nechci obhajovat vznik Islámského státu, ale pro mnoho lidí to byla jediná cesta. Jen začali poslouchat jiné rozkazy.

ES Měla být zachována diktatura?

Vždycky existuje oprávněný důvod, proč diktátora svrhnout. Je jedno, kdo to je. Můžete vyhrát válku a za několik měsíců vás může porazit mír. Saddám byl tehdy jeden z nejkrutějších vládců na světě. O tom není pochyb. Většina Iráčanů byla opravdu velmi šťastná, když mohla jít do jeho paláců, když cítili, že diktatura je pryč. Ale co dál?

Tohle je případ každé intervence nebo revoluce. Během ní je všechno jasné. Co potom? Jak zorganizovat každodenní život, jak zajistit plyn na vaření, elektřinu, vodu? Jak zorganizovat školy, nemocnice? Co dělat se společenskou strukturou? Jak potrestat opravdové zločince minulého režimu a oddělit je od lidí, kteří dělali to, co museli? Všechno se nedalo připravit. Musí se počítat s překvapeními. A ta nebývají pozitivní.

ES Překvapil vás vznik Islámského státu?

Rozhodně je nechci obhajovat, ale pro mnoho lidí to

„Jsme děti komunismu. Cítíme se bezpečně, když jsme jednotní. Nenávist proti muslimům je v Polsku velmi podobná polskému antisemitismu. Nemáme rádi cizince a chybí zkušenosti. Nemusíte někoho znát, abyste ho nenáviděl.“

byla jediná cesta. Zkuste si představit čtyřicetiletého sunnitského (skupina vyznávající větev islámu, která je v Iráku minoritní, byla zvýhodňovaná za Saddámovu režimu – pozn. red.) muže, který býval důstojníkem v armádě. Za Saddáma měl víceméně zorganizovaný život. Pak se všechno změnilo. Je sunnit, takže je menšinou. Nemá už

žádnou moc. Byl si jistý svou pozicí v armádě a teď nemá nic. Byl si jistý dalším dnem, najednou se zítra může stát cokoli. Řešením je připojit se k islamistům. Stejně nikdy neměl rád ty zatracené šíity. Teď zase poslouchá pravidla, ta islamistická. Politický islám organizuje všechno od narození po smrt. Je docela lehké vzdát se alkoholu, kouření a dolarů. Kolem jsou lidé, kteří se cítí stejně utlačovaně jako on.

ES Neodradí ani krutosť, které musí ten bývalý důstojník pro Islámský stát páchat?

To je cena, kterou musí zaplatit. A má podporu lidí kolem sebe.

ES Objevují se zprávy, že se velení Islámského státu může pod tlakem stáhnout do Libye nebo Jemenu. Co se potom může v Iráku dít? Jedna věc je organizace, druhá je idea. Když Američané zabili Usámu bin Ládina a zmrazili al-Káidě účty, hodně lidí si myslelo, že USA zničily nejenom al-Káidu, ale také extremistický poli-

tický islám. Pak se objevil Islámský stát, který povstal z ničeho. Západ ho samozřejmě na bojišti porazí. Něco jiného je ale porazit ideu. Ta je velmi atraktivní.

ES Přispívá k tomu i rasismus?

Přečtěte si životopis bin Ládina. Když byl mladší, hodně cestoval po Evropě s kapsami plnými peněz. Byl to tak trochu playboy, navštěvoval kluby. Zároveň ale byl mužem druhé kategorie kvůli barvě své kůže, původu, mnoha věcem. Radikální politický islám mu dal příležitost cítit se rovným. Zakladatel Muslimského bratrstva Hassan al-Banna jel kdysi do Spojených států. Chtěl zjistit, jak zorganizovat vzdělávací systém v Egyptě. Šokovaly ho nejen kulturní rozdíly, ale právě i rasismus. Nezáleželo na tom, co dělal, stejně byl podřadným.

ES Přesto teď muslimové masově odcházejí do Evropy. Neklid v Iráku a válka v Sýrii zuří už dlouho. Proč lidé migrují do Evropy právě teď?

Většina z nich jsou obyčejní lidé. Docela dobře vzdělaná střední třída. V Iráku i Sýrii viděli, že neexistuje žádná alternativa. Když cítíte napětí mezi sunnity a šíity, vidíte, že neexistuje alternativa pro obyčejné lidi. Jediným řešením své ochrany je emigrace. Na Blízkém východě funguje jen náboženský režim jako v Iránu nebo zkorumpovaná sekulární diktatura, jakou je například Sýrie nebo která se nyní formuje v Egyptě. Neexistuje žádný prostor pro lidi, jako jsem já nebo vy. Nemůže být náhodou, že největší vlna migrace začala, když Západ podepsal s Teheránem dohodu o jaderném programu.

ES Jakou tam vidíte souvislost?

Politický islám vyhrává, šíitský i sunnitský. Jsou v něm dvě skupiny. První jsou ti, kteří využívají islám jako politickou zbraň. Mezi ně patří i příslušníci Islámského státu. Myslím si, že mohou bojovat proti Západu a nakonec tu bitvu vyhrát. Druhá skupina si

nemyslí, že je proti Západu připravena bojovat. Možná za dvacet třicet let. Proto se Irán se Západem dohodl. Ale nemyslím si, že by se ajatolláh změnil. Irán získá ještě větší vliv v Iráku, a kdoví, co bude za deset patnáct let. Prostor pro obyčejné lidi v tom regionu se zmenšuje.

ES Takže za emigraci nestojí nějaké bezprostřední bezpečnostní ohrožení?

To samozřejmě ano. Ale pokud bychom šli hlouběji, najdeme další důvody.

ES Věříte tvrzení, že ti lidé přicházejí do Evropy, protože je sem „pozvala“ Angela Merkelová?

Ne. Tihle lidé opravdu věří, že nemají žádnou jinou možnost. Není to jen o probíhající válce. Oni ani jejich děti tam nemají budoucnost.

ES Proč myslíte, že se hlavně ve střední Evropě proti migraci vzdmla taková nenávisť?

Jsme děti komunismu. Cítíme se bezpečně, když jsme jednotní. Nenávist proti muslimům je v Polsku velmi podobná typickému polskému antisemitismu. Přitom v Polsku je asi třicet tisíc muslimů na čtyřicet milionů lidí. Nemáme rádi cizince a nemáme s nimi zkušenosti. Nemusíte někoho znát, abyste ho nenáviděl.

Paweł Smoleński (56)

Začal publikovat v samizdatu. V roce 1989 nastoupil do deníku Gazeta Wyborcza založeného disidentem Adamem Michnikiem. Je představitel polské literární reportáže. Zaměřuje se hlavně na oblast Blízkého východu, v českém překladu nedávno vyšla jeho kniha o Iráku Peklo v ráji. Věnuje se ale i domácím tématům. Například jeho článek v roce 2002 odstartoval korupční aféru Rywin, do které měl být podle následné parlamentní zprávy zapojen i tehdejší levicový premiér Leszek Miller.

Tvář dne

„To, co dnes v Americe potřebujeme, je více lásky a vlídnosti. Namísto stavění zdí budeme bourat bariéry,

řekla demokratická kandidátka na prezidentskou nominaci Hillary Clintonová

str. 10

Foto: Reuters

Komentář

Jan Stuchlík

Špatné hledání správné ceny

Správná cena má motivovat k racionálnímu a optimálnímu ekonomickému chování. Tuto cenu u většiny zboží a služeb hledá trh. Tam, kde trh z nějakého důvodu nefunguje, ji stanoví státní regulátoři. V Česku se teď hledá správná cena za distribuci elektřiny. Ta, kterou nyní platíme podle množství odebrané elektřiny, správná není. Neodráží hodnotu distribuční sítě pro jednotlivé odběratele. Třeba podnikatelé pak platí více, aby domácnosti mohly platit méně.

Proto expertní skupina pod vedením ERÚ přišla s novým pojetím ceny. Podle něj hodnota sítě, její užitek, zjednodušeně řečeno, spočívá v tom, co po ní chceme, a ne v tom, co v ní skutečně děláme. Logiku to má. Sítě se staví a udržují podle toho, kolik k ní chceme připojit cirkulárek, sekaček, varných desek, myček, praček. Ne podle toho, kolik jich nakonec skutečně zapneme. To je ovšem úplný opak principu,

podle něhož platíme za distribuci nyní. Virvól kolem tohoto syrového pojetí ceny se dal očekávat. Boří totiž spoustu snů. Třeba o tom, že samotné připojení k síti a bezpečná, stabilní a kvalitní dodávka elektřiny jsou jakási lidská práva, za která se neplatí. Podobně to nedávno shrnul šéf odborářů Josef Středula. To je ale omyl, jedná se o statek, který má hodnotu odpovídající poskytnutému užítku – v tomto případě tedy možnosti

Čím víc na sebe budou ERÚ a vláda štěkat, tím silněji bude předvedčení lidí, že nové cenové tarify jsou jen nějaký další tunel.

kdykoli si zapnout libovolný spotřebič.

O sny přišli také ekologové, kterým se rozpadla pohádka o výhodnosti domácích solárních zdrojů elektřiny. Až dosud mohli srovnávat hodnotu elektřiny vyrobené doma nejen se samotnou hodnotou elektřiny z elektráren, ale k té rovnou připočítali i cenu za dráty a transformátory. A najednou by se měla poměřovat

jen elektřina s elektřinou, tedy silou, která koná nějakou práci. A rázem je solár dšívě drahý.

Stejně je to s pohádkou o nezávislosti. Dokud do domu se solárem na střeše povede drát ze sítě, o žádné nezávislosti nemůže být řeč. Cenou za nezávislost by byla cena „ostrovního systému“ se všemi souvisejícími riziky. A ta je neúnosně vysoká. Pro domácí soláry je dnes jediný důvod – ochrana klimatu.

A úspory energie jsou stejnou písničkou. Šetříme elektřinu, ale ne dráty. Když je cena silové elektřiny absurdně nízká, šetřit se logicky nikomu nechce. Nicméně používat energii hospodárně je správné. Když k tomu nikoho nenutí cena, musí se vymyslet jiný způsob. Třeba už dlouho praktikované požadavky na úspornost spotřebičů.

Je zcela správné hledat správnou cenu, která bude vyjadřovat užitek uživatelů sítě. Místo toho se ERÚ hádá s ministerstvem průmyslu a premiérem o to, kdo co v přípravě nových tarifů udělal špatně. A navzájem se přebíjejí v tom, kdo bude víc chránit chudé. Čím víc na sebe budou štěkat, tím víc si veřejnost bude myslet, že tarify jsou zase jenom nějaký další tunel. Reformu, která je nutná, tím zabíjejí hned v zárodku.

Glosa

Justiční políček

Kéž by se kauzu Peroutka podařilo smést ze stolu tak rychle, jak se o to pokusil Obvodní soud pro Prahu 1. Podle soudkyně Sedlákové by se měla prezidentská kancelář omluvit, protože prezident řekl, že Ferdinand Peroutka byl fascinován nacismem, což podložil dvěma texty, z nichž jeden neexistuje a druhý nenapsal Peroutka. Ale to by bylo moc jednoduché, takže Kancelář prezidenta republiky se odvolala a svého práva urážet na základě vylhaných podkladů se hodlá dovolávat klidně až u Ústavního soudu.

Hradní právníci na to samozřejmě mají plné právo. Nezbyvá než doufat, že ani odvolací soudní instance nepřistoupí na tvrzení prezidentova mluvčího Ovčáčka, že jde o spor o výklad dějin. Nejde. Jde o prezidentovu neschopnost uznat vlastní nedostatečnost a připustit, že paměť může člověka zradit, i když je ten člověk Milošem Zemanem. Justiční políček by byl za takovou nabubřelost dobrým trestem.

Martin Čaban

Kresba: Milan Kounovský

Trumpovo úterý bylo super

■ Jestli někdo ještě pochyboval, že Donald Trump je favoritem na zisk republikánské prezidentské nominace, po volebním superúterý už je to zcela jasné. Ultrakonzervativní magazín New American hledá v Trumpově nástupu své specifické naděje, ale mainstreamová média jsou bez výjimky zděšena. Washington Post mluví o nepřátelském převzetí partaje, bývalý šéf Obamovy Národní ekonomické rady Larry Summers ve Financial Times vyjadřuje obavy o samotnou podstatu Ameriky.

Stranu připravil Martin Čaban

The Washington Post

Nepřátelské převzetí

Jednoho známého guvernéra se před pár dny zeptali, jak si republikánští kandidáti povedou o volebním superúterý. „Trump vyhraje o deset bodů,“ odvětil guvernéř, „a já neznám jediného člověka, který by ho volil.“ Vítejte v Republikánské straně roku 2016, kde peníze znamenají málo, doporučení ještě méně a status celebrity je víc než zkušenosti. Úterní výsledky vládčům Republikánské strany jasně ukázaly, že Trump převzal kontrolu nad jejich stranou. Manhattanský miliardář potřel veškerou konkurenci, urazil každého člena stranického establishmentu a dokázal, že zřejmě neexistuje nástroj, který by ho zastavil. Vítězství v Massachusetts, Virginii, Tennessee, Alabamě, Arkansasu, Vermontu a Georgii jen podtrhla, jak slabé jsou dnes republikánské stranické struktury. Další soli do jejich ran byl obstojný úspěch Teda Cruze a další zklamání v řadě pro Marka Rubia. Historik Jon Meacham, držitel Pulitzerovy ceny, tvrdí, že Trumpovo nepřátelské převzetí Reaganovy strany nemá v americké historii precedens: „Trump dokázal unést celou politickou stranu a piloti se ptají, proč nikdo není na jejich straně. Pasážeri oslavují chlapíka, který převzal řízení letadla.“ Pokud ale Trump nezvládne uřídit vše, co s nepřátelským převzetím strany či firmy souvisí, pak se Meachamova slova, že George W. Bush byl pravděpodobně posledním republikánem zvoleným do Bílého domu, mohou stát nejtrvanlivějším poselstvím letošního vpravdě surrealistického kampaně.

New American

Koho děsí Trump

Další a další státy potvrzují převahu Donalda Trumpa. A analytici i média mají starosti. Bývalý sloupkař New York Times Frank Rich tyto starosti shrnul: „Stranický establishment stojí před zásadním rozhodnutím: buď Donalda Trumpa zničit, nebo jej obejmout... A mnohem složitější by bylo jej zničit.“ Otázka, na niž Rich neodpověděl, zní: Kdo jsou ti lidé, kteří tvoří „establishment“? V roce 1961 nabídla vnučka Theodora Rooseveltové Edit Kermit Rooseveltová definici této mocenské kliky. Její definice platila před 55 lety a do černého míří i dnes: „Pojem establishment je obecný a označuje mocenskou elitu mezinárodních financí, byznysu a vlády, vesměs ze severovýchodu; lidi, kteří

drží většinu moci bez ohledu na to, kdo sedí v Bílém domě. Jaký je jejich světonázor? Že nejlepším nástrojem pro boj s komunismem je socialistický superstát vedený „experty“, jako jsou oni. Výsledkem byl nárůst role státu a odevzdání americké suverenity OSN.“ Dnes je tato moc koncentrována především v newyorské Radě pro mezinárodní vztahy. Jestliže tito lidé potřebují zničit Trumpa, pak se zdá, že Trump není jedním z nich. Což by mohlo být velké plus. Jiní kandidáti takové obavy nevzbuzují. Tento text nemá být doporučením k volbě. Když se mě někdo ptá, koho bych volil, odpovídám, že toho, kdo chce, aby USA vystoupily z OSN. Takže mým favoritem není nikdo z republikánského (či demokratického) pole. Ale jestli se Trump dostane do Bílého domu, mohl by si uvědomit důležitost odchodu z OSN. To by z něj udělalo hrdinu pro každého plnokrevného Američana.

FT

FINANCIAL TIMES

Slabiny demokracie

Srovnávání Donalda Trumpa s Hitlerem je přehnané. Ale jeho vzestup ukazuje, jak mohou demokratické procedury ztratit svou podstatu a stát se jedovatými, pokud ve společnosti panuje ekonomická frustrace a obavy z budoucnosti. Možné zvolení Trumpa prezidentem je největší současnou hrozbou pro prosperitu a bezpečnost USA. V žádných z předchozích voleb jsem se nebál, že by výsledek, který jsem považoval za špatný, ohrožoval samu podstatu amerického projektu. Problém nejsou Trumpovy politické postoje. V těch pár oblastech, v nichž nejsou zcela nečitelné, jsou praštěné. Problém je, že Trump demagogicky nabízí sílu své osobnosti jako magické řešení všeho a říká, že je připraven rozdrtit cokoli a kohokoli, kdo se mu postaví do cesty. Už si vyzkoušel flirt s Ku Klux Klanem a urážky žen. Sliboval zabíjení rodin teroristů, extrémní formy mučení a zákaz vstupu muslimů do země. Co bude dělat, až bude mít kontrolu nad NSA, FBI a dalšími nástroji? Už nyní tvrdí, že protestující na jeho mítincích by měli „dostat nařezáno“. Amerika byla vždy vedena spíše autoritou idejí než ideou autority. Nic není důležitější než jasné říci, že tradice energické politické debaty a kompromisu bude pokračovat. Čím dříve bude Donald Trump odsunut zpět mezi nevýznamné aspekty našeho národního života, tím lépe na tom budeme my i celý svět.

Foto: best of british cars

VE VELKÉM STYLU. Česká tvář prodejce vozů Best of British cars Taťána Kuchařová se zúčastnila slavnostního otevření nového centra Jaguar Land Rover v Ostravě. Miss World se ujala nejen přestřižení pásy, ale také odhalení nového SUV vozu F-Pace, který měl v Ostravě českou předpremiéru. Událost v Moravskoslezském regionu si nenechala ujít vybraná společnost ze širokého okolí a spousta vzácných hostů přicestovala nejen z Prahy, ale i ze zahraničí. Budovou autosalonu je provedl majitel Best of British cars David Kiša. Představil jim nejen obrovskou terasu na letní a zimní akce, ale také unikátní hand-over místnost, která slouží k předání vozu novému majiteli velmi emotivním způsobem, jenž nemá ve světě obdoby. Program akce svým zpěvem obohatili Roman Ondráček a Miloš Pokorný, jež je mimo jiné možno spatřit za volantem Range Roveru.

Foto: článek

ŠESTNÁCTÝ ROČNÍK.

Držitelem ocenění EY Podnikatel roku 2015 České republiky se stal Zdeněk Pelc, předseda představenstva a majitel společnosti GZ Media, jež patří mezi přední světové producenty gramofonových desek. Trofej pro vítěze si převzal v pražském paláci Zofín z rukou ministra financí Andreje Babiše, EY Podnikatele roku 2014 ČR a majitele holdingu Koh-i-noor Vlastislava Břízy a Magdaleny Souček, vedoucí partnerky společnosti EY, která soutěž v Česku letos pořádala po šestnácté. Titul EY Technologický podnikatel roku si odnesl Viktor Růžička, majitel společ-

nosti BioVendor – Laboratorní medicína. Titul EY Začínající podnikatel a držitel Ceny České televize pro podnikatelský talent roku 2015 byl udělen Martinu Wallnerovi a Tomáši Huberovi ze společnosti Mixit.

E15.CZ

Zažila vaše společnost něco významného?
Pište nám na lide@e15.cz

Foto: leaseplan.cz

AUTO ROKU. V pražském Top Hotelu Praha se konal galavečer u příležitosti vyhlášení výsledků ankety Auto roku 2016 v České republice. Vítězem 22. ročníku tradiční soutěže, v níž rozhoduje odborná novinářská porota, se stal vůz Škoda Superb. Členovi představenstva společnosti Škoda Auto Bohdanu Wojnarovi (zcela vpravo) a řediteli prodejní organizace Škoda Auto ČR Luboši Vičkoví (uprostřed) předal vítěznou trofej Jaromír Hájek, generální ředitel hlavního partnera ankety, společnosti LeasePlan Česká republika.

Foto: mattoni a runczech

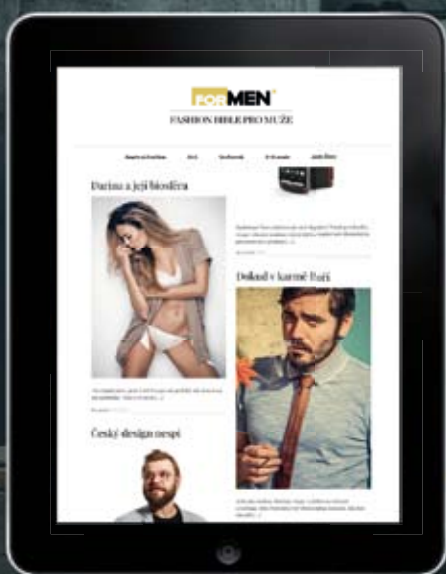
MATTONI FREERUN. Společný projekt značky Mattoni a RunCzech již druhým rokem šíří vášeň pro běh po celé republice. Jeho cílem je propojit zkušené běžce „kouče“ s těmi, kteří kouzlo běhání teprve objevují. Od začátku roku 2015 bylo vybráno 24 koučů a 21 naměřených pět kilometrů dlouhých tras ve 14 městech. Značka Mattoni tak začínajícím běžcům nabízí trenéra v blízkosti jejich bydliště zcela zdarma. Kromě běžeckých koučů se do projektu jako ambasadoři zapojili i sportovní komentátor a moderátor Vojtěch Bernátský a mistryně světa v běhu na 800 metrů z roku 1999 Ludmila Formanová. Zájem o projekt Mattoni FreeRun, do nějž se loni zapojilo více než 1300 lidí, stále roste, a proto se Mattoni s novým rokem 2016 rozhodla pro nábor dalších koučů a rozšíření sítě tras po celé ČR. Vzájemnou komunikaci běžců usnadňuje také aplikace RunCzech či facebooková stránka Mattoni FreeRun.

MODERNÍ PLATBY. Skloubení nositelné elektroniky a internetu věcí s bezkontaktními platbami bylo k vidění během barcelonského Mobile World Congressu ve stánku společnosti MasterCard. Například lednička Samsung s dotykovým displejem, která nejen hlídá svůj obsah, ale umí docházející potraviny objednat a zaplatit. Úplnou novinku pak skrývala skleněná vitrina s luxusními hodinkami, šperky a řadou doplňků, které lze použít pro bezkontaktní platby pomocí NFC technologie (na snímku ukázka prstenu a náramku). Tuto možnost nabízí MasterCard díky spolupráci se společností WiSeKey specializující se na digitální bezpečnost. Kromě této kooperace představila společnost MasterCard na MWC také výsledky průzkumu, podle kterého spotřebitelé v roce 2015 více než zdvojnásobili poptávku po digitálních platbách.

Foto: E15 Petr Dašek

A161002384 - INZERCE

KAŽDÝ DEN
NA WEBU

WWW.FORMENONLINE.CZ

Psycho Polednice svádí víc atmosférou než obsahem

Foto: falcon

ŠPATNÁ MATKA?
Bude Eliška (Anna Geislerová) za své rodičovské selhání potrestána jako matka v Erbenově básni?

■ Do kina vstupuje další adaptace básně Karla Jaromíra Erbena. Režijní debut Jiřího Sádka má hutnou atmosféru, ale řídký příběh.

Iva Přivřelová

Básni Karla Jaromíra Erbena o matce, která udusí vlastní dítě ve snaze chránit ho před čarodějnici, již na něj předtím sama poslala, se straší děti už na základní škole. Filmová Polednice se stejnojmennou částí z Kytice jen inspirovala a děsí o něco méně. Hororovou nálepku na příběhu matky, která se s malou dcerou, ovšem bez manžela nastěhuje na samotu u vsi, se vyplatí brát

s rezervou. Polednice lépe zapadá do žánru psychologického dramatu, opentleného několika efektními lekačkami.

Tvůrčí dráha mladého filmařského týmu, do něhož patří producent Matěj Chlupáček a scenárista Michal Samir, kteří pomohli s režii debutujícímu Jiřímu Sád-kovi, má zatím vzestupnou tendenci. Po zmatečném experimentu Bez doteku a formálně podmanivém, ale obsahově plytkém snímku Hany přišel film, který už si zaslouží plnou pozornost. Ani on není dokonalý. Příběh většinu času působí

jako zdlouhavý úvod do děje. Postupné nervové hroucení matky, která sama nezvládá rodinné a finanční problémy, by mělo být předvedeno přesvědčivěji. Scénář sympaticky nechává dost věcí vyplnout z kontextu. Zápletka sama, která by se měla stihnout během

měsíce prázdnin, je ovšem celkem řídká a brzo se zúží hlavně na otázku, zda všechno dopadne jako u Erbena.

Film tak stojí víc na úzkostné atmosféře než na ději, což mu úplně nestačí, protože na to není zahuštěn dostatkem napětí, případně oním avizovaným strašením.

Dobře nastřihané lekačky fungují výborně, ale není jich mnoho. Samotné vize trikové upravené Polednice vypadají bohužel amatérsky. To nejhorší se stejně vždy odehraje mimo záběr.

Mladí sebevědomí tvůrci obeznámení se zahraničními filmovými trendy si jinak zvukovou a vizuální stránku filmu pohládali. Hudba je přesná, kamera sugestivní, barevné filtry podporují dusnost léta. Jeho zářivá žlutá kontrastuje s modrým vnitřkem nového domu, do něž se matka postupně čím dál víc zavírá. Na pohled je Polednice docela svůdný zážitek, obzvlášť v kontextu českého filmu, který na takové profesionální technické přednosti často moc nedbá.

Autoři navíc umějí pracovat s herci. Anna Geislerová

do role matky dává, co může, ač ani ona zcela nevyplní mezery v její psychologii. Obdivuhodně vše zvládá Karolína Lipowská v roli její dcery a uspokojivě si poradili i vedlejší hráči, především Daniela Kolářová jako bláznivá žena připomínající, co se stalo v předloze, a Jiří Štrébl v roli příliš ochotného souseda.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Polednice

(psychodrama, Česká republika, 90 minut)

Režie: Jiří Sádek

Hrají: Anna Geislerová, Karolína Lipowská, Daniela Kolářová, Zdeněk Mucha

Premiéra: 3. března

Hodnocení: 60 %

Dobře
nastřihané
lekačky
fungují výborně,
ale není jich
mnoho.

Vzácné dopisy představují jezuitu jako mořeplavce

■ Pavel Zavadil zpracoval vzácnou korespondenci mezi jezuitu v Novém světě a jejich domovinou.

Zuzana Dorogiová

Ve druhé půlce 17. století neměli španělští Habsburkové dostatek vlastních misionářů ochotných nastoupit obtížnou a nebezpečnou cestu misijní kariéry mezi indiány. Povolili proto, aby část misionářů tvořili poddaní středoevropských Habsburků, tedy i Češi. Kampaň na získání mladých misionářů začala psaním jejich žádostí, v nichž vyjadřovali tužby šířit křesťanskou víru a stát se „apoštoly Indií“, jak se tehdy nazýval americký kontinent. Podnětná kniha Pavla Zavadila, který roky pátral v archivech, aby posléze překládal a transkriboval zachovalé listiny, je výběrem korespondence, jež vznikla při zámořských plavbách směřujících přes Atlantik do tehdejších „Západních Indií“. Česká provincie vysílala do zámoří skutečnou elitu, mnozí se do Evropy již nevrátili a stali se významnými osobnostmi svých regionů. Zvídaví a vzdělání jezuité popisují v dopisech klima, zvyky a postupné zabydlování v neobvyklém prostředí. Stali se nejstarší českou skupinou obyvatel různých částí Nového světa. Díky jejich zprávám měli jezuité v Čechách představu o tom, jak vypadají či chutnají

mořští živočichové, zvířata v Čechách nevidaná či tropické ovoce, jaké panuje v tropických vysokohorských a oceánských oblastech podnebí a řadu dalších informací.

V jejich zprávách se lze dočíst i o neochotě původních obyvatel přijmout katolickou víru, což misionáři nechápali, a ne jeden z nich se stal obětí domorodých vzpour. Přesto většina pisatelů patří mezi muže tolerantní, pokorné, schopné empatie a soucitu. Je pozoruhodné a dosud nedocenené, že v malém suchozemském státě máme zachováno tak rozsáhlé a podrobné svědectví o každodenní realitě plavby přes oceán, nehledě na to, že se jedná o popisy mimořádně čtenářsky působivé. Nejosobitější postavou byl Pavel Klein, z jehož korespondence se zachovalo nejvíce. Je výrazným předchůdcem cestovatelů-dob-

rodruhů. Z jeho dopisů vysvítá, že vedle misionářského poslání ho fascinuje poznávání nového světa, seznamování s neznámými věcmi. Všimá si zvláštností všedního života, vyslovuje kritické postřehy. Výbor je unikátní sbírkou prvních cestopisů, jež poskytují svědectví z celého tehdy známého světa. Překlady většinou z latiny těch nejzajímavějších dopisů vycházejí v češtině zcela poprvé. Objemná kniha, od níž se však nelze odtrhnout po mnoho dlouhých večerů, je opatřena obšírnými poznámkami k textu včetně rejstříku a doslovu Simony Binkové a doplněna dobovými rytinami, mapkami a fotografiemi původních rukopisů.

**Pavel Zavadil (ed.):
Čeští jezuité objevují Nový svět**

Nakladatelství: Argo, 2015

Hodnocení: 90 %

Repro e15

Minirecenze

FILMY

Bohové Egypta

(Režie: Alex Proyas)

Egyptské báje a pověsti mají pro případné filmové adaptace v současnosti dvě výrazné nevýhody. Jednak je mají téměř všichni případní diváci zažité a žádné uhybání od známých příběhů se nedovoluje. Zároveň jsou dnes populární zcela jiné příběhové i charakterové modely, povětšinou vycházející spíše z řecko-římských, případně židovských mytologií. Do takového klimatu vpustil Alex Proyas nepokrytě pompézní egyptskou báji, která respektuje étos egyptské společnosti a její božské principy tak moc, až je to téměř nesnesitelné. Přitom je to škoda. Bohové Egypta nejsou vůbec špatným filmem, vedle nepříliš povedených triků jim lámou nohy právě výše popsané problémy. Totéž se ostatně stalo podobně drahému propadáku 47 róninů. Ale možná tyto filmy docení budoucnost.

Skautův průvodce zombie apokalypsou

(Režie: Christopher Landon)

Jak se to stalo, že se ze živých mrtvol stal takový fenomén posledních let? Jednou z rozbušek byla komedie Zombieland, na niž do velké míry navazuje novinka Skautův průvodce zombie apokalypsou. Skvělá teenagerská komedie výborně mísí stereotypy filmů pro pubertáky s klišé zombie filmů a často přijde se skvělými gagy (především předlouhá toaletní scéna, při níž si zombie nepřijde na svou oběť). Jinak jde opravdu o přiznané odpočinkový film, který jasně cílí především na mladší publikum. Ale po něm jdou zombie vždy jako první, ne? Snímek vychází rovnou na DVD a moderních discích Blu-ray.

Stanislav Šulc

Krátce

Praha čeká velký dokumentaristický sjezd

Na 400 filmařů, zástupců festivalů a osobností dokumentárního filmu se od 7. do 13. března zúčastní největší akce tohoto druhu ve středoevropském a východoevropském regionu East Doc Platform.

Milan Uhde napsal novou hru

Milan Uhde dokončil hru Mariina volba a promítl do ní motivy současného světa. Text nastuduje Husa na provázku v sezoně 2017/2018. /čtk/

Tipy

Cinemax • 22.00

AŽ NA KREV

Temný příběh zachycuje krutou podstatu současné Ameriky. V hlavní roli snímku Až na krev exceluje Daniel Day-Lewis.

HBO • 15.40

BIRDMAN

Letošního i loňského Oscara za režii získal Alejandro González Iñárritu. Za co si vysloužil toho prvního, uvidíte ve filmu Birdman.

E15

Foto dne

Foto: Reuters

NÁVRAT. V ka-
zašské stepi poblíž
města Džezkazgan
přistála na padáku
návrátová kabina
ruské rakety Sojuz.
Po téměř ročním po-
bytu na Mezinárodní
vesmírné stanici
se v ní na Zemi vrátil
Američan Scott Kelly
a Rus Michail Kornij-
enko. Spolu s nimi
se vracel také ruský
kosmonaut Sergej
Volkov.

Šašek provokuje

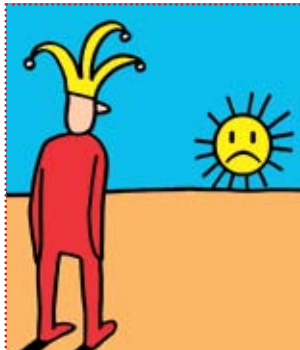
Ruská propaganda není problém

Údajná ruská propaganda se dostala na paškál. Předseda podvýboru pro obrannou a bezpečnostní politiku za KDU-ČSL Ivan Gabal dokonce zavelel k jejímu aktivnímu potírání. Podle Gabala „Ruská federace podřizuje svou komunikační strategii vojenským cílům“.

Šaškovi to ale nedá. Předně by se rád zeptal, čemu podle Gabala Ruská federace podřizovala komunikační strategii dříve, že je tedy nyní třeba vyrazit do boje s propagandou. Ale budiž.

Přiznejme, že existuje cosi jako cílená ruská kampaň prosazující zájmy Kremlu, ostatně bylo by dost šílené, kdyby nic takového neexistovalo.

To jen Češi nejsou schopni si zaplatit ani nějakou reklamu na stanicích CNN či BBC ve smyslu Přijďte pobejt. Tedy když už nemáme nic, co bychom prosazovali nějak tajněji. To však opravdu není ten problém, který by měl český parlament ani nikdo jiný řešit. K úspěšné propagandě jsou totiž

...někdo ty nepříjemné věci říkat musí

potřeba nejméně dva. Jednak samozřejmě propagandista, který má něco na srdci. A potom recipient, který si nechá cokoli nabulíkovat.

Gabal a spol. podléhají absurdní představě, že lze řešit stranu propagandisty a zcela pomíjejí možnost, že problém Česka je v masivním počtu idiotů, kterým lze nabulíkovat jakoukoli kravinu. Ale jasně, ono se to „špatně komunikuje“, že lidé mohou být i hloupí. Naopak zaplétání se do různých konspiračních teorií je snadné,

a jak ukazuje čím dál víc elit, je to podobně populární národní sport jako potírání korupce a práskání.

Co s tím? Šaška napadlo snad jen masivní zavádění Intelektuální domobrany. Stejně jako se pár hlupáků setkává v tělocvičnách a připravují se na kritickou budoucnost, mohli by se členové jednotek ID setkávat a vysvětlovat podstatu kritického myšlení či učit práci se zdroji. Ale moment, neměly by tohle vlastně dělat školy?